

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Президентыр Шэуджэн районым щылагъ

ПсэупитIум гъэстыныпхъэ шхъуантIэр афатIупщыгъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхъаклушынэ Аслъан Шэуджэн районым ит поселкэу Заревэм ыкIи къутырэу Чернышовым тыгъуасэ ащылагъ. Цыфхэр бэшагъэу зэжэгъэхэ гъэстыныпхъэ шхъуантIэм итIупщын фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэхахъэхэм ар ахэлэжьагъ.

Поселкэу Заревэм газыр ещэлIэгъэным епхыгъэ Iофтхъабзэхэр зырагъэжьагъэхэр блэкIыгъэ илъэсыр ары. Республикэм ипашэ унашъоу ышIыгъэхэм яшIуагъэкIэ охътэ клэкIым къыклоцI псэупIэм гъэстыныпхъэ шхъуантIэр ращэлIэн алъэкIыгъ.

— Ныбджэгъу лъапIэхэр, мыщ фэдэ мэхъанэшхо зилэ мафэмкIэ сыгу къыздеIэу сышъуфэгущIо, — къылуагъ Тхъаклушынэ Аслъан цыфхэм закыфигъазэзэ. — Адыгеим ит псэупIэхэм зэкIэми гъэстыныпхъэ шхъуантIэр алъыдгъэ-Iэсыныр пшъэрылI шъхъалэу тапашъхъэ итхэм ащыщ. Шэуджэн районымр пштэмэ, газыр зымылэу къэнагъэр процент 24-м клэхъэ. Планэу дгъэнэфагъэм диштэу, кыхъащт 2011-рэ илъэсым мы лъэныкъомкIэ районым иIэ гумэкIыгъохэр дэгъэ-зыжыгъэхэ хъушт.

Гъэстыныпхъэ шхъуантIэр цыфхэм къалэкIэхъаным пае Iэпылэгъу къафэхъугъэ АР-м и Президент зэрэфэрэзэхэр нэужым гушыIэ зыштэгъэ цыфхэм къалуагъ.

Торжественнэ зэхахъэр зыщыклогъэ поселкэм игурыт

еджапIэ изытет уигъэрзэпэнэу зэрэщымытыр Тхъаклушынэ Аслъан къызыралом, ащи Iэпылэгъу фэхъунэу къыгъэгугъагъэх. ЕджапIэм гъэцкIэжыныр хэр рашIылэштых, унашъхэр, шъхъаныгъупчъэхэр зэблахъуштых.

Гъэстыныпхъэ шхъуантIэр апэу зыфатIупщыгъэхэм ащыщэу, IофшIэным иветеранэу Екатерина Мамаевам дэжэ Президентыр нэужым еблэгъагъ. Зыныбжэ хэкIотэгъэ бзылъфыгъэм гушыIэгъу фэхъугъ,

шIухъафтынхэри фишIыгъэх.

Торжественнэ зэхахъэу Чернышовым шыкIуагъэм къутырым дэс цыфхэр зэкIэ зрищэ-лагъэх пIоми ухъукощтэп. ЯгушIуагъо адэзыгощынэу къеблэгъэгъэ Тхъаклушынэ Аслъан гушыIэ дэхабэ къыпагъохыгъ, зэрэфэрэзэхэр къыхагъэ-щыгъ.

— Адыгеим ит псэупIэхэм япроцент 76-мэ гъэстыныпхъэ шхъуантIэр яI, къэнэжыгъэ

процент 24-мэ охътэ клэкIым къыклоцI алъыдгъэлэсышт, — къылуагъ республикэм ипашэ. — А къэгъэлъэгъонымкIэ Къыблэ федеральнэ шъолъырым исуъект анахъ дэгъухэм ясатыр тыхэт. Газым имызакъоу, псыри цыфхэм алэкIэдгъэхъаным тыналэ тетэгъэты, ащкIи план гъэнэфагъэ тIл.

Чернышовым дэт гурыт еджапIэм компютери 4 Президентым шIухъафтынэу ритыгъ, гъэсэныгъэм иучреждение ищыклагъэр егъэгъотыгъэ-

нымкIэ тапэки Iэпылэгъу зэрэфэхъуштыр къылуагъ. Ащ фэдэ екIолIакIэм клэлэгъаджэхэри, клэлэджакIохэри лъэшэу ыгъэгушIуагъэх.

Торжественнэ зэхахъэхэм къащыгушылагъэх ыкIи цыфхэм къафэгущIуагъэх муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым» иадминистрацие ипашэу Н.Хъуажымырэ ОАО-у «Адыггазым» игенеральнэ директорэу С.Колесниченкэмрэ.

— Цыфхэм анэгъу гушIор къыкIихэу, ахэр къытфэрэзэхэу зэрэтлэгъугъэм лъэшэу тигъэгущхуагъ, гуапи тыхъугъ, — къылуагъ Тхъаклушынэ Аслъан зэфэхьысыжхэр къышIыхэзэ. — Мы псэупитIум адэс цыфхэм гъэстыныпхъэ шхъуантIэр къалэкIэхъаным илъэс пчъагъэрэ ежагъэх, къыныби зэпачыгъ. Ау а зэкIэри къызэтынэкIыгъэу джы мары ягушIуагъо адэтэгъошъ. Непэ Iоф зыфатIлэрэр тицыфхэм ящылэкIэ-псэукIэ нахъышIу шIыгъэныр ары, ар сыдыгъуи зыщыдгъэгъупшэрэп.

Президентым къызэрэхигъэ-щыгъэмкIэ, гъэстыныпхъэ шхъуантIэр Заревэмрэ Чернышовымрэ ящэлIэгъэным сомэ миллион 20-м ехъу пэлуагъэхъагъ. Илъэси 2 горэкIэ газыр республикэм ит псэупIэхэм зэкIэми зэралъагъэлэсыштыр пытагъэ хэлъэу къылуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыригъыгъ.

Мобилизационнэ ухъазырыныгъэм исистемэ Адыгеим щызэхъащагъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхъаклушынэ Аслъан пэщэныгъэ зыщызэрэхъэгъэ, республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкIэкIо органхэм, чIыпIэ зыгъэлорышIэжынымкIэ органхэм, организациехэм япашэхэр зыхэлэжьэгъэхэ егъэджен-мобилизационнэ угъоиныр республикэм шыкIуагъ.

Мобилизационнэ ухъазырыныгъэм иIофхэм язытет, ар нахъышIу шIыгъэнымкIэ ашIэштхэм яхъылIэгъэ докладхэр министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ япашэхэм къащыгъэх. Урысыем и МЧС Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIэпIэ шъхъалэ, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм ветеринариемкIэ и ГъэлорышIапIэ иподразделениехэм, республикэм идзэ комиссариат, ОАО-у «Автоколоннэу 1491-м» мобилизационнэ ухъазырыныгъэм еп-

хыгъэ амалэу алэкIэлъхэр къагъэлэгъуагъэх. Дзэ техникэр къы-зэрагъэлэгъуагъэмкIэ ыкIи Iэшэ лъэкIэ зэфэхьысыжхэмкIэ онхэм зызэрафагъэсагъэмкIэ егъэджен-мобилизационнэ угъоиныр аухыгъ.

— Программэ гъэнэфагъэхэм ягъэцкIэн фэгъэгъэгъэ ГъэлорышIапIэм Адыгэ Республикэм мобилизационнэ ухъазырыныгъэм исистемэ щызэхъэщэгъэным ыкIи ар нахъышIу шIыгъэным атегъэпсыхъагъэу Iофышхо ышIагъ. Мы IофшIэным икIэуххэм атетэу зэфэхьысыжэ пшIын плъэкIышт непэ ехъулIэу Адыгеим мобилизационнэ ухъазырыныгъэм исистемэ зэрэщызэхъащэгъэмкIэ, — Тхъаклушынэ Аслъан егъэджен-мобилизационнэ угъоиным икIэуххэм джащ фэдэ зэфэхьысыжэ афишIыгъ. Республикэм ипашэ республи-

ликэм имобилизационнэ ухъазырыныгъэ лъэгэпIэ иным нэсыгъэу ылытагъэп, мы лъэныкъомкIэ джыри зэшIомыхыгъэ Iофыгъохэр зэрэщылэхэр хигъэунэфыкIыгъ.

— Апэрэ еплъыгъомкIэ мы Iофыгъохэм ащ фэдизэу мэхъанэшхо ямылэ фэдэу къыпшэхъу-ми, тиIофшIэн илъэныкъуабэхэм ахэр алъэлэсых. Ащ пае Федеральнэ законэу «Мобилизационнэ ухъазырыныгъэр Урысые Федерацием зэрэщызэхъащэрэм ехъылIагъ» зыфиIорэм къызэрэ-щыдэлъытагъэм диштэу гъэцкIэкIо хабзэм иорганхэм, организациехэм япашэхэм ыкIи ахэм нэмыкI IэнатIэхэр ащызылыгъхэм мобилизационнэ IофшIэным изэхъэцкIэ ашъхъэкIэ пшгъэдэ-кIыжэ зэрахъырэр къагурылонфае, — хигъэунэфыкIыгъ республикэм и Президент.

2010-рэ илъэсым Iофэу ашIагъэм икIэуххэм атетэу программэ гъэнэфагъэхэм ягъэцкIэн ялахъышIу зэрэхашIыхъагъэм пае Адыгеим и Президент къэралыгъо хабзэм игъэцкIэкIо

органхэм, чIыпIэ зыгъэлорышIэжынымкIэ органхэм япэщэ залэмэ, джащ фэдэу специальнэ IофшIэнымкIэ ахэм яIэпылэгъухэм рзэныгъэ тхылъхэр аритыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

Адыгеим и Президент афэтхъаусыхагъ

Краснодар краим игубернаторэу Александр Ткачевым ыщIэкIэ Адыгеим и Президентэу Тхъаклушынэ Аслъан ыгъэхыгъэ телеграммэм мырэуштэу къыщелэ:

— Пшызэ шъолъыр шыпсэхэрэм къынышхо къафыкьокIыгъ. Псыр къызыдэкIым цыфхэр зэрэхэIодагъэхэр ахэр зыщыщ унагъохэм язакъоп къынышхо къызыщыхъугъэр, хэгъэгум зэрэпсаоуи чIэнагъэ ышIыгъ. Адыгэ Республикэм Пшызэ шъолъыр шыпсэхэрэм якын ежэ икынэу елыгътэ ыкIи Iэпылэгъу аритыным фэхъазыр. Тхъамыклагъом икIэуххэр дэгъэзыжыгъэнхэмкIэ пытагъэрэ щэлагъэрэ къызхъэжугъаф.

ХэкIодагъэхэм яунагъохэмрэ ялахъылхэмрэ гухэкIышхо тыхъоу тафэтхъаусыхэ.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

ПСАУНЫГЪ

Поликлиникэхэм ащышъушын шъульэкIышт

Бжыхъ-кIымэфэ лъэхъаным цыфхэр бэрэ зыгъэгумэкIыр пэтхъу-лутхъум, гриппым апэуцужыгъэныр Iофыгъо шъхъалэхэм ащышъу къэуцу а мээ зэкIэлъыкIохэм. Мы узхэр кызыутэкIы-хэрэм япчъагъэ нахъ макIэ шIыгъэным иамалхэр зехъгъэнхэм тимециднэ учреж-дениехэр зэрэфэхъазырхэр зэдгъашIэ тшIоигъоу Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ зы-фэдгъэзагъ. Ащ испециалистэу Зезэрэхъэ Марыет кызыэрэтиIуагъэмкIэ, мы мафэхэм гриппым игугъу тшIыныр джыри жьыIо, ар «къежъагъэгоп». Ау пэтхъу-лутхъур, ОРВИ-р кызыутэкIыгъэр макIэп.

— Пчъагъэхэм кызыэрагъэлагъорэмкIэ, — еIо Марыет, — чъэпыогъум и 4-м кы-щегъэжъагъэу и 11-м нэс поликлиникэхэм сымэджэ нэбгырэ 1121-рэ къаоллагъ. ИкIыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ пштэмэ, пэтхъу-лутхъум ыгъэгумэкIэу врачхэм яклIолэгъагъэм ар процент 30,4-кIэ нахъыб.

Министерствэм испециалист кызы-рэхигъэщыгъэмкIэ, поликлиникэхэм аратыгъ мы зэпахырэ узхэм апэуцужыгъэнхэм пае цыфхэм ахалъхъан фэе вакцинэу «Гриппол плюс» зыфалорэр.

— Анахъэу мы Iээгъу уцыр зыхъы-гъэлъхъан фаехэр, — еIо тигушыIэгъу, — клэлэцIыкIухэу зыныбжэ илъэсищ икIугъэ-хэм къащегъэжъагъэу ыкIи нэжъ-Iужъхэр, сыда Iомэ мы вакцинэр клэлэцIыкIухэм апае нахъ укэбзыгъэу, консервант хэмылъэу агъэ-хъазырыгъ.

Поликлиникэхэм вакцинэр икIу фэдиэу яIэу ары Марыет кызыэриIуагъэр. Арышъ, прививкэ языгъэшIы зышIоигъо пэпчэ зэп-

хыгъэ поликлиникэм екIолэн фэе. Участкэм шыIэ врачым ищыкIэгъэ уплъэкIунхэр зишIыхэрэм ыуж ыпкIэ хэмылъэу вакцинэр кыыхалъхъащт. Поликли-никэхэм а Iээгъу уцыр ямыIэмэ е аухыгъэмэ, Ап-течнэ базэм заявкэр ратын алъэкIышт.

Илъэс къэс IофшIапIэхэм япащэхэм ащышъу-хэм вакцинэу ящыкIагъэм фэдиэ къащэфышъ, яIофышIэхэр зыми мыкIохэу, уахъти ащ тыра-мыгъэкIуадэу яIофшIапIэ чIыпIэхэм Iээгъу уцыр ащахалъхъэ. А шIыкIэр мы илъэсми бэмэ кызы-фагъэфедэнэу тэгугъэ.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Ioф зэрэзэдашIэщтым тегушыIагъэх

ИкIыгъэ мазэм икIэуххэм адэжъ суд приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэрэ Адыгеим ибанковскэ сообществэрэ зэгъусэхэу зэлукIэ зэхащэгъагъ. Ащ хэлэжъагъ къэ-ралыгъо мылкъум игъэIорышIэнкIэ Федеральнэ агент-ствэм игъэIорышIапIэ и ЧIыпIэ гъэIорышIапIэ. Рес-публикэм ит банкхэм, зэкI Iоми хъунэу, яллыкIохэр ащ къекIолIэгъагъэх.

ЗытегушыIэгъэхэ Ioфы-гъохэм ащыщ документхэр электроннэ шIыкIэм тегъу гъэп-сыгъэнхэм исистемэ техъэгъэ-ныр, чIыфэ зытелъхэр кыых-гъэщыгъэнхэмкIэ ыкIи Ioф адэшIэгъэнымкIэ суд пристав-хэмрэ банкхэмрэ Ioф зэда-шIэнымкIэ амалэу шыIэхэр.

ЧIыфэ зытелъэу зымыты-жышIурэм имылъку кыIып-хыным пае ищыкIэгъэ тхылъ-хэм ягъэхъазырын нахъ охъгэ макIэ текIодэнымкIэ шIэгъэн фаехэми мыщ ащытегушы-Iагъэх.

Мы аужырэ уахътэм банкхэм алахыгъэ чIыфэу къарамыты-жыырэм ипчъагъэ хэхъо. Гу-щылэм пае, 2009-рэ илъэсым имэзий кыкIоцI суд пристав-хэм я ГъэIорышIапIэ агъэцэ-кIэнэу сомэ миллион 443-рэ зытефэрэ Ioф 3691-рэ чIэлъы-гъэмэ, 2010-рэ илъэсым имэзий

зэхэфыгъэн фэе Ioфэу ащ кыIэклэхъагъэм ипчъагъэ 5451-м нэсы, ахэр гъэцэклагъэхэ хъумэ, сомэ миллион 762-рэ банкхэм алэклэхъажышт.

Суд приставхэм Адыгэ РеспубликэмкIэ я ГъэIоры-шIапIэ ипащэу Дмитрий Тка-ченкэм кызыэриIуагъэмкIэ, банкхэм чIыфэр къэзытыжыын зымылъэкIышт цыфхэу тхылъ нэпцIхэр къэзыхъылIэхэрэм ахъшэ аратэу бэрэ кыыхкIы. Суд приставхэмкIэ ахэм Io-фыгъошхо къапэкIы, агъэцэклэн амылъэкIэу банкым актхэр фызэклагъэкIохъэхэу мэхъу.

ЧIыфэхэм якъыIыхыжыын-кIэ суд приставхэм апашъхъэ пшъэрылъышхо непэ ит.

Урысыем и ФССП АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипрес-съулыкъу

ТИМУЗЫКАЛЬНЭ СПЕКТАКЛЭХЭР

Шульэгъум

ышъо сыд фэда?

къыуагъэкIу. Плъы-жыыри, шхъуантIэри, гъожьыри, нэмыкIхэри зызэбгъапшэхэкIэ, зэкIэ зэгъусэ зыхъу-хэкIэ, нахъ зэпэбла-гъэхэу кыпшIэхъу. Шульэгъур клочIэ лъэшэу зэрэщытыр къызыфагъэфедэзэ, те-тыгъор зыIыгъым пэ-уцух...

Спектаклэр заулэрэ къагъэлъэгъуагъэми, тIысыпIэ нэкл имылэу искусствэр зикIасэхэр еплъых. АщкIэ тафэраз художе-ственнэ пашэу, режиссерэу Су-лейманов Юныс, къашъохэр зыгъэуцугъэ Исуп Аслан, музы-кэмкIэ къэзыгъэбаигъэхэм.

СурэтIыр спектаклэм къыщы-тырахыгъ.

лъагъо. Купышхо хъухэу арти-стхэр пчэгум кызыэрихъэхэрэм ишIуагъэкIэ спектаклэм гушIы-сэу хэлъыр нахъышIоу кып-пкъырэхъэ.

Шульэгъум шъоу иIэм укIэ-упчIэн фаеу уахътэ артистмэ

еплъых. АщкIэ тафэраз художе-ственнэ пашэу, режиссерэу Су-лейманов Юныс, къашъохэр зыгъэуцугъэ Исуп Аслан, музы-кэмкIэ къэзыгъэбаигъэхэм.

Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ теат-рэу Хъанэхъу Адамэ ыцIэ зыхъырэм къэшIыгуитIу хъурэ музыкIэу «Ослепленные» зыфилорэр Мые-къуапэ къыщигъэлъэгъуагъ. Э. Эгадзе ытхыгъэмэ ате-хыгъэ спектаклэр Урысыем искусствэхэмкIэ изас-луженнэ IoфышIэшхоу Сулейманов Юныс ыгъэуцугъ, музыкэр А. Семеновым ыусыгъ.

Тетыгъор зыIыгъынэу фаем цыфмэ агу ихъыкIырэр ешIэми, ежъ зэрэшIоигъоу адэпсэу. Нэ-фынэр аригъэлъэгъурэп, цыIэ-ныгъэм иIэшIугъэ аригъашIэрэп. Шульэгъу къабзэм имэхъанэ кызыгурылорэ цыфхэр купым хэтых, ау тетыгъор зыIыгъ Озой, ролыр къэзышIырэр Д. Мана-кьян, егъэщынэх, егъэдалох.

Купэу аугъоигъэм хэтхэу алъытэхэрэр нэшъухэр арых шъхъае, дунэе нэфыр зыльэгъу-хэрэри кыыхъагъэх, ау ар ежъ-хэм аушъэфы. ШыIэныгъэм уичIыпIэ щыбгъотыныр IэшIэхэу зэрэщымытыр кызыгурыIуа-

гъэхэр, шыIакIэ зымыIэхэр нэ-шъу хъугъэхэм ахэтых. Шульэ-гъуныгъэ зэфэзышIыгъэхэр зэгурэлэх, шъхъэгъусэ зэрэзэ-фэхъуштхэм здегупшысэх. Арэу щытми, купым шэн-хэбзэ хэ-хыгъэу иIэхэр ыгъэцэклэнхэм фэшI зэпэуцужыныгъэхэр цыфмэ къахэфэ. Ипшъашъэ шIур кыдыгъэхъуным пае бза-коу Угур зарегъэлъэгъу. Ролыр М. Арзумановым къешIы.

Артистхэу И. Кириченкэм, В. Марковым, В. Верещако, М. Кабановым, Е. Сорковская, нэмыкIхэми музыкIэм купкIэу иIэр дэгъоу сценэм къыщагъэ-

Хъадж зышIыштхэм загъэхъазыры

Хабзэ зэрэхъугъэу, быслъымэн мэфэкл лъапIэу Къурмэным ехъулэу хъадж зышIыштхэр гъогу техъэх. Мы илъэсым, пэшIорыгъэшъэу кы-зэралъытэрэмкIэ, Къурмэныр шэкIогъум и 16-хэм адэжъ хагъэунафыкIышт. Джыри зэ кыкIэтэгъэтхы: а мафэр джыри теубытагъэу къауагъэгоп, пэшIорыгъэшъэу ары ныIэп, ар ыпэкIэ лъыкIотэни, кызыэкIэклони ыльэкIышт, ащ фэгъэхъыгъэуи макъэ къэдгъэлъушт.

Муфтиэу Емыж Нурбый тызэрэшигъэгъозагъэмкIэ, мы илъэсым Ады-геим ыкIи Iшызэ шъолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм ащышъу нэбгырэ 48-рэ Чабэм клонхэу щыг, ахэм ягъэхъазырын мы мафэхэм пылтых. Хъадж зышIыныу фаехэм япчъагъэ джыри кыыхъон ыльэкIышт.

ТигушыIэгъу кызыэриIуагъэмкIэ, нэбгырэ 48-м шышъу 27-р Чэчэн Рес-публикэм ипрезидент къаритыгъэ путевкэхэмкIэ Чабэм клонхъы ыпкIэ хэ-мылъэу. Ахэр Грознэм екIолэнхъшъ, чъэпыогъум и 25-м Саудэ Аравием самолеткIэ быбыштых. Нэбгырэ 21-мэ ежъхэм ямылкъукIэ путевкэхэр зэ-рагъэгъотыгъ. Ахэр Москва нэсынхъшъ, етIанэ ащ икIынхъшъ, самолетымкIэ а къэралыгъом быбыштых.

Къурмэныр къэсынкIэ тхъамафэ нахъ мымакIэу иIэу хъадж зышIыныу щытхэр Мединэм шыIэнхэ фае.

Гъогу чыжъэ техъаштхэм тафэлъаIо псауныгъэ яIэу, ягухэлъышIу къа-дэхъугъэу кытхъажажыынхэу.

(Тикорр.).

МЧС-р шъусакъынэу къышъоджэ

ЧыIэ кызыэрэхъугъэм елгытыгъэу пхъэкIэ, шIо-мыкIыкIэ агъэплъырэ унэ-хэм машIоу къащыхъурэм ипчъагъэ хэхъуагъ.

Адыгеим щыпсэурэ цыфхэу гъэстынышхъэ пы-тэр (пхъэр, шIомыкIыр), электричествэкIэ къэзы-гъэфбэрэ пкъыгъохэр, газ хъакухэр зыгъэфедэхэрэр непэ ящынэгъончъагъэ егуп-шысэхнэ фае.

МашIом зыкIыштэ-нымкIэ, нахъыбэрэмкIэ, ушъхъагъу хъурэр элек-тричествэкIэ къэзыгъэфэ-бэрэ пкъыгъохэр, пхъэкIэ агъэплъырэ хъакухэр ыкIи газыр тэрэуу зэрамыгъэфэ-дэхэрэр арых.

Шапхъэхэр шъумыукъо-хэу, шъусакъымэ, тхъа-мыкIагъом шъуциухъан ыльэкIышт.

ЗыщышъумыгъэгъушI! МашIом зыкIыштэным ушъхъагъу зэфэшъафхэр фэхъух, ау лажъэр зила-жэхэр цыфхэу щынэгъон-чъэным ишапхъэхэр зы-укъуагъэхэр арых. Лажъэр зилажъэм законом кызыэрэ-дилъытэу пшъэдэкIыжэ ехы.

Уголовнэ Ioф кызызэIуахыгъ

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ Ирина Севастья-новам мы мафэхэм уголовнэ Ioф кыфызэIуахыгъ.

СледствиехэмкIэ гъэIорышIапIэм кызыэри-тырэмкIэ, чъэпыогъум и 16-м, сыхъатыр 10-мэ адэжъ станицэу Келермесскэм иурамэу Колхознэм щып-сэурэ Севастьяновар зыдэпсэурэ хъулыфылгъэр игъусэу иунэ икIыгъ. Зыми ыналэ атемытэу унэм клэлэцIы-кIухэр къынагъэх. Ны-тыхэр зэрымыс унэм кыкIлани сабыишIыр пкIэгъуасэм ытхъэлагъ. Зы илъэс ыкIи илъэситIу зыныбжэ шъэожъыехэмрэ илъэсищ зы-ныбжэ пшъэшъэжъыемрэ унэм илIыхъагъэх.

Мы мафэхэм зэхэфын Ioфтхъабзэхэр макIох.

ТИЮБИЛЯРХЭР

Уахътэм дэбакъозэ апэрэ лъэбэкъоу
еджаплэм щидзыгъэхэр хэти шэлэфэ ыгу
елъых, илъэс кIыхъэ лъэхъагъэхэу ащ
щыкIуагъэхэр нэгъэуплэлэгъу лъаплэхэу
нэужым ынэгъу кIэтых. Мыщ еджэкIэ-
тхакIэ зэращырагъашIэрэм, шIэныгъэ
пстэуми ялгагъо зэрэщытыращэрэм,
цIыфхэм, лъапкIым, хэгъэгум шыпкIэ-
ныгъэ афырылэу афэлэжъэнхэу ыкIи
щыIэныгъэм сьд фэдэрэ Iофыгъо апэ
къыригъэуцуагъэми зэшIуахынэу зэра-
щыфагъасэрэм фэшъхъафэу, мыбджэ-
гъуныгъэри, шIулъэгъуныгъэ къабзэри
щэпытэх, щызэкIэлблэх. Илъэс 60-кIэ
узэкIэлэбжымэ ГIобэкъое еджаплэр
къэзыухыгъэ нэбырэ 27-рэ илъэси 10
къэс къоджэ еджаплэм щызэлэклэх.

ухыгъэ Рэмэзанэ Народнэ Демократическэ Республикэу Лаос кшошт купуэ нэбгырэ 42-рэ хуэрэм пащэ фашы. Мы группэм филологие шэныгъэхэмкIэ докторхэу нэбгыри 5, кандидатхэу нэбгырэ 17 хэтыгъ. Адрэхэми апшъэрэ гэсэныгъэ ялагъ, егъэджэн сэнахъатымкIэ Iэпэлэсэ зкIагъ. Рэмэзанэ зипгъэ купым илгъэсирхэ Лаос Iоф кычишлагъ. Ащ кыкIоцI Вьентьянскэ университетым урысыбээр зышарагъэшIэшт факультет мыхэм кыфшызIуахыгъ. Мыщ фэхъшафэу институту 2-мрэ еджэпI 9-мрэ урысыбээр ашарагъашIэштыгъэ. Методическэ советэу зэхашагъэм Лаос урысыбээр зышарагъэшIэшт программэр зэхигъуцуагъ ыкIи реджэнхэу тхылыгъу кыдыгъэкIыгъ. Мыхэм яIофшIагъэ Лаос иIэшъхъэтетхэм осэшхо кыфашыгъ ыкIи «Орден труда ЛНДР» зыфиIоу апэрэ степень зилэр Рэмэзанэ кыфагъэшшошагъ.

Гүгкүлэл Рэмэзанэрэ Раерэ унэгбо дахэ зэдашлагъ, сабый хьупхьэхэри зэдапугъ. Апхьу нахьыжьуэ Иринэ Краснодар дэт университетыр кьыхухьгьэу Адыгэ кьэралыгьо университетым Юф шешлэ. Унэгбо дахэ ил, сабыитлу epny. Акьоу Мурагэ предприниматель гьогьом пыгьэу теуцуагъ. Гүклэгьушхо хэлъ. Ятэ-янэхэм гүфэбзныгъэ афьуригьу ыналэ атет. Ежь Рэмэзанэ Гьобэкьуае зыдэкьыгьэр илгьэс гьоклитул ехьугьэми, икьуаджэ икьини, ихьяри дегощы. Кьэкьол, цыфхэм ахэхьэ, зырилгьэкуэ ишуагьэ икьоджэ гүпсэ регьэкьы.

1982-р э ильэсым кышгегъэ-
жыагъуэ ильэс 22-рэ Ибрахымэ
ыкьо Рэмезанэ Лъэустэнхьэблэ
гурыт еджапIэм идиректорэу
Юф ыштагъ. Щытху хэлъу
ипшээрылтхэр сыдыгуи ыгъэ-

Рэмэзанэ ильэгъо нэф

Бэмьшлэу шылэгэз пчыхьэзэ-
хыхэм анахь хьэклэ лъаплэху
кырагьэблэгьагьэхэм ащыщых
яапэрэ клэлэгьаджыгьгэху
Гьуклэл Азхан, Псылушэ Го-
шэмьдэ, Хьодэ Мэрджанэт, Блэ-
нэгьэпцлэ Хьамедэ. Зэоуж охь-
тэ кыным клэлэгьаджэхэмрэ
еджаклохэмрэ азыфагу илыгьгэ
гүфэбэныгьгэ дахэмрэ гүгьгэ
инхэмрэ яшлуагьэклэ шлэныгьэм
фаблэху кьоджэ клэлэцлыкь-
хэр еджаплэм кызырэрчэкьы-
щыгьгэхэр непэрэ еджаклохэм-
клэ шысэшлү мэху. Нэбгырэ
18-мэ аплгьэрэ гьэсэнатгь, нэб-
гырэ 9-мэ сэнэхьатгь гьэнфа-
гьэхэр зэрагьэгьотыгь. Мы-
хэм ащыщэу тхэкло лъэганлэм
иапшгьэрэ кьатхэм алылэсынклэ
гүгьэххо кьызытырэ Гьуклэл
Нурьыл «Жьыбгьэм ыхьырэ
тхьапэхэр» зыфилоу иеджэгьу

илъэсхэр, икIэлэгъэджагъэхэр, иныбджэгъухэр нэгум къызыщикIигъэуцорэ итхыль шлухъафтын лъапIэу мы пчыхъэзэхэхэм къекIолIагъэхэм аратыгъ. Хэти ищылэныгъэ гъогу, ныбджэгъухэм апыль сэмэркъэу къэбархэр, якIэлэгъаджэхэм шулъэгъуныгъэу, шъхъэкIэфэныгъэу афашылгъэу джы нэс мыкIосэжыырэр фэбагъэ хэлъэу аш кыщалогагъ. Лъэшэу шлу ыльэгъурэ литературэр ригъаджэхэрэм алызыгъэлэсыштыгъэ Шъхъэлэхъо Нурыети бэмэ ягукъэкIыжхэм дахэкIэ къахагъэфагъ. А.П. Чеховым игушылэ щрыохэу «В человеке все должно быть прекрасно...» зыфиIохэрэм ямэханэ Нурыет классыр шигъэгъуазэ зыхъукIэ, мы мафэхэм илъэс 70-рэ хьурэ ГъукIэлI Рэмзанэ щысэтехыпIэу иныбджэгъухэм кыызэра-ригъэлэгъуштыгъэри бэмэ агу къекIыжыгъ.

ГьукIэлI РэмзанI Ибрахьимэ
ыкIом 1947-рэ илгъэсым еджэ-
ныр ГьобэкIое ублэлIэ еджа-
пIэм шыригъэжыагъ. Гьэбла-
гъэ. Шхыныр мэкIагъэ, шыгъы-

к1эу, жэбзэ к1эабзэ зы1ульэу,
тхыди, пшысы, иж1ырэ к1эба-
рыж1эхэри бэу зыш1эу, К1уру1ан-
ми еджэре н1ом пчых1эрэ ик1эо-
рыльф к1ыфи1отэни зэриг1э-
д1эуни ыг1эотыштыг1э. Ахэр
к1э1эц1ык1ум л1эпэс пытэ фэ-
х1уг1эх.

Рэмэзанэ кIэлээггаджэмэ
кьауатэрэм хэлъ купкIыр псын-
кIэу ыпхъуатэу, зэ зэхихыгэр
ышъхъэ риубытэу кьэгъджы.
Мыш иапэрэ кIэлээггаджэу
ГьукIэлI Азхъан ащ гу зэрэлы-
тэу кIэлэцIыкIум хэушъхъа-
фыкIыгъэу еджэгъу ужым Iоф
дишIэу регъажьэ. Къуаджэм дэт
радио зэкъоу аккумулятор бат-
тарейкIэхэмкIэ Iоф зышIэу Аз-
хъан ядэжъ итым кIалэр ригъэдэ-
луштыгъэ, урысыбзэм нэлуасэ
ащкIэ фишIыштыгъэ. ТIэкIу-тIэ-
кIузэ, ящэнэрэ классым зыщи-
нэсыштым, хэмьукъоу тхэу,
къеджэу, усэ цIыкIухэр зэхиль-
хъэу, ордэ хорым кьышилоу,
сурэтшхным фшэагъэу, драм-
кружокхэм ахэлажьэу, плакат-
хэр ытхэу, стенгазетыр кьыди-
гъэкIэу регъажьэ. ЕджапIэм
щыкIорэ Iофыгъохэм якIэща-
кIоу, зэхэцкIоу чанэу я 10-рэ
классыр кьеухыфэ шытыгъ.
ЕджапIэр кьызераухыгъэм фэ-
гъэхыгъэ пчыхъэзэхэхэм Рэ-
мэзанэрэ Гедыуджэ Сарэрэ орэ-
дэу «Школьный вальсер» гохь
дэдэу кьызералогъагъэр зэхэзы-
хыгъэхэм нэлэ кьызнэсыгъэм
ащыгъупшэжьырэн.

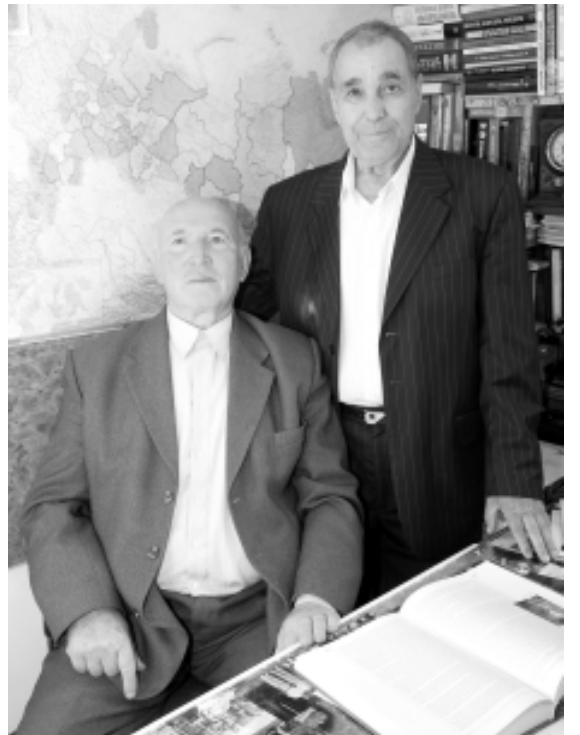
ЕджапIэр кызысеухым бэри емыгупшысэу Адыгэ кыралыгъо кIэлзегъэджэ институтым Рэмэзан чIахъэ. Мыщ дычIахъыгъэ Уджыхы Луизэрэ Гедыоджэ Сарэрэ игъусэхэу институтым иобшественнэ ыкIи инаучнэ Юфыгъохэм Рэмэзанэ чан дэдэу ахэлажэу регажэ. Институтым иорэдыло ансамблэ, кызшюкIо кружокым, струннэ оркестрэм мыхэр ахэтыгъэх. Ахэм адакIоу наукэм епхыгъэ кружокхэм ащылажэщытыгъэ. 1962-рэ илъэсым Налщык адыгабзэм фэгъэхыгъэ научнэ конференциеу шыкIуагъэм ГьукIэлIым научэ докладэу кышишIыгъэр журналхэм кыхауты. Мы илъэхэм Рэмэзанэ обшествоу «Знанием» хэхъэ ыкIи Мыекъуапэ дэт ИошIапIэхэм лекциехэм къашеджэ.

Институтыр кызыухи икыуа-
джэ кызыгызэжыгызэ кылэ-
егызджэ ныбжыкыэм бэрэ юф

рамыгшапгуу дээм ашцаг, шлэхуи батальоным икомсомол организации исекретаргуу хадзы. Рэмэзанэ зэрихабзгуу, чангуу батальоным зыгышгегъэлыагто: гурыт еджаплэр къэзымыухыгъэ дзэкколлхэр ригъаджэщтыгъэх, апшгэрэ еджаплэхэм ачлэханхэм фигыэхъазырыштыгъэх. Ипшгэрэлыгхэр чангуу зыгъэцкклэрэ клэлэ гъэсагэр 1964-рэ илгъэсым КПСС-м исатырхэм ахагъахъэ. Къулыкхур къыухи Рэмэзанэ кыызэкложым, клэлэгъаджгуу икгуаджэ, къутыргуу Шевченком гурыт еджапгуу дэтым иди ректоргуу, нэужым Теуцожь район комитетым гъэсэныгъэмклэ иотдел ипашгуу ашэлажъэ. Мы лгъэханым непэрэ Тэхьутэмкыое районыр зыхахъштыгъэ Теуцожь районым еджэплэ 55-рэ, клэлэцлыкгуу Игышплэ 24-рэ итыгъэх. А илгъэхэм хэпшлыкгуу урысыбзэм, адыгабзэм, лэклыб кэралыгууабзэхуу клэлэцлыклүхэм ящылэныгъэкклэ зишуагъэ кякышцхэм язэгъэшлэн районым зыкышчелэты. Еджаплэхэм япашэхэр ныбжьыкклэ чанхэмклэ зэблахуух. А лгъэханым зигушылэ пытгуу, зикъаруу ингуу районым ис пашэхуу Жэнэлл Нурдинэ, Лэупэкклэ Аслэн, Теуцожь Аскэр, Хьэкклэко Хьамедэ, Бэрэтэрэ Аскэр, нэмыклэхэми Рэмэзанэ акыплэггуу афэхуу ыкли адыгъ къуаджэхэм, къутырхэм уахътэм диштэрэ еджаплэхэр, клэлэцлыкгуу Игышплэхэр къащызылуахы.

1978-р оны ильэсым Тэкльб кээралхэм урысыбээр ашыгэшлэгэным фэші ЮНЕСКОМ Москва шызэхичэгэгээ курсхэм Гьуклэл Рэмзанэрэ ишгхэгүүсүзү Тхьаркбохьо Паерэ ашеджэнху аггаклох. Мыш французыбзкэл гушылэнхуу, урокху атынхуу шызэрагашлэ.

Курсыр дэгъу дэдэклэ къэзы-

цэглэг. Ар республикэм тын
 льап/эхэмклэ хигтэунэфкылыг.
 Непи Рэмэзанэ «ныбжь си!»
 ылоу тлысыжыярэп, льэпкыым
 илофхэм агтэгумэклэ. Партиеу
 «Единэ Россием» иполитсове-
 тэу Адыгэкъалэ шызэхашаггэм
 чанэу шэлажэ. Иц/ык/угьом
 кыхыхыгтэ льэгэо нэфым тетэу
 Гьук/эл/ Рэмэзанэ джыри ыпэ-
 клэ льэк/уатэ.

КЪАТБАМБЭТ Сахьид.

Сурэтхэм арытхэр: Лаос кы-
шыратыгээ орденыр; Гьу-
клэл Рэмэзан; Лаос шыри-
гэджагэхэм ашыц игьус;
Рэмэзанэрэ (шыт) Кьатбамбэт
Сахьидэрэ.

НыбжыкI, гъэхъэгъэшIухэри иIэх

**КIэрэщэ Андзаур АКЪУ-м
экономикэмкIэ ифакультет идекан,
экономикэ шIэныгъэхэмкIэ доктор,
профессор, муниципальнэ образованиеу
«Къалэу Мыекъуапэ» зыфиIорэм инароднэ
депутатхэм я Совет идепутат ыкIи
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм экономикэмрэ
предпринимательствэмрэкIэ
и Комитет итхьамат.**

КIэрэщэ Андзаур Аслъанбэч ыкIор 1976-рэ илъэсым къалэу Мыекъуапэ къышхыгъ, ащ гурыт еджапIэу N 19-р къышхыгъ. Нэужым, 1998-рэ илъэсым, Кубанскэ къэралыгъо технологическэ университетым иинженернэ-экономическэ факультет чIэхъагъ ыкIи дэгъу дэдэу шеджагъ. Андзаур ишIэныгъэхэм аспирантурэм щахигъэхъагъ, ар къызеух нэужым, 2001-рэ илъэсым, Ростовскэ къэралыгъо университетым идиссертационнэ совет экономикэ шIэныгъэхэмкIэ кандидат диссертациер щыпхыригъэкIыгъ, 2006-рэ илъэсым а совет дэдэм экономикэ шIэныгъэхэмкIэ доктор диссертациери къышхышхыгъагъ. 1998-рэ илъэсым къышегъэжыгъэу 2004-рэ илъэсым нэс Мыекъуапэ ибизнес-структурэхэм пэщэ ИнатIэхэр ащицIэцIагъ, ащ дакIоу кIэлэгъэджэ Iофыр ренэу дихышхыгъ. ЫпшъэкIэ къызэрэщытIуагъэу, Андзаур Адыгэ къэралыгъо университетым экономикэмкIэ ифакультет идеканэу 2005-рэ илъэсым къышегъэжыгъэу Iоф ешIэ. Дунэе Банкымрэ Урысые Федерацием и Президент Къыблэ федеральнэ шьолырымкIэ и Полномочнэ IыкIо и Аппаратрэ яэкспертэу агъэ-нэфагъ.

Андзаур зипэщэ факультетыр зызыхащэгъэу алъытхэр 1993-рэ илъэсхэр ары. А илъэс дэдэм экономикэмкIэ специалистхэр къагъэхъазырхэу рагъэжыгъ. Мыщ пыздагъэу къыхэдгъэщын факультетыр къызызIуахыгъэм къышегъэжыгъэу профессорэу ТIэшъу Рэмэзанэ иIэшхъэтетэу, зисэнэхъат фIэлэпIэсэ кIэлэгъэджэхэр, творческэ еклопакIэм рыгуаэзхэзэ, студентхэм шIэныгъэ куухэмрэ профессиональнэ кIулайныгъэхэмрэ языхъэгъотырэ IофышIэхэр яIэхэ зэрэхъугъэр.

Къэралыгъо бэдээр зэфышхыгъэм иэкономикэ зэретехъагъэм ыпкъ кыкIэу пшъэрылэу къуоуцугъэр экономикэмрэ менеджментымрэ алъэныкIоу ясэнэхъат фытегъэпсыхъэгъэ специалистхэр къагъэхъазыргъэхэр ары. Адыгэ Республикэмрэ ащ игъунэгъу шьолырхэмрэ ахэм афэдэ IофышIэхэр зэрящыкIагъэхэм

къыхэкIыкIэ университетым а факультетыр иIэн фаеу игъо алъэгъугъагъ. Ащ икызызIу-хын, зыпкъ игъэуцонным ыкIи хэхъоныгъэхэр егъэшIыным ялахышхо хашIыхъагъ университетым иректорэу, докторэу, профессорэу Хъунэгэ Рэщыдэ, АКЪУ-м ишIэныгъэлэжхэу Лъэчъэ Вячеслав, ТIэшъу Рэмэзанэ (Тхъэм джэнэт къырет), Людмила Торохинам, Нэпсэу Мэдинэ, Виктор Печкиным, ПшыкханэкIо Нурыем, Хъуажэ Аминэт, Къурмалые Заремэ, ТIэшъу Валерэ, Къэрэ-тэбэнэ Мыхъамодэ, нэмыкI-хэми.

— Факультетым илъэсхыгъэ сызышхыгъэр. Апэ кIэлэгъэджэу езгъэжыгъагъ, нэужым декан ИнатIэр къысфэгъэщышхыгъэу джы илъэситф хыгъэу ар сэгъэцакIэ, — еIо Андзаур. — ЗэкIэ IофшIэным гъэхъагъэу шхышхыгъэхэр зышхышхыгъэр тиуниверситет ары. Сэ мыщ Iоф зыщыдасшIэхэр зэкIэ сикIэлэгъэджэх. Арэушхыгъэу зыкIасIорэр партым сыхъэу ахэм сырагъэджыгъэкIэ арэп, узэрэщытIэн фаем сыфэгъэсагъэшхыгъэ ары. Ахэм шхышхыгъэмкIэ опытышхыгъэ яI, зекIо-кIэ-шхыкIэ шIагъэхэр ахэлыхы. ШхыкIэ, дахэкIэ зигугъу языхъэшхыгъэу цыфышхыгъэр рагъэджыгъэх, аплугъэх. СэрыкIэ университетыр IофшIэпIэ къодып, ащ сишхышхыгъэ епхыгъэ шхыпкъ, сигъашIэкIэ ар зэкI пIоми хыушхы, сиухъытэ инахыбэ дэдэр зытезгъэкIодэрэ IофшIэныр, синыбджэгъухэр, сифофшIэгъухэр, студентхэр арышхы синеппэрэ гъашIэ зэрэушхыгъэр.

Факультетым ипрофессорхэмрэ икIэлэгъэджэхэмрэ научнэ ушэтынэу ашхышхыгъэр зытегъэпсыкIыгъэхэр наукэм игъогупэхэу специалистхэм якъэгъэхъазырын зIытыгъэ профилхэр ыкIи Къыблэ федеральнэ шьолырым инароднэ хызымэт ифэныкIоныгъэхэр ары. Научнэ кадрэхэм ягъэхъазырынкIэ пшъэдэкIыжыгъэу ыхышхыгъэр къыгурылIозэ, факультетым Iоф ешIэ. Экономическэ дисциплинэхэмкIэ аспирантурэ къышхышхыгъагъ, студентхэмрэ научнэ обществэ шхышхыгъагъ, экономикэ шIэныгъэхэмкIэ диссертационнэ совет

иI, ахэр пхырыгъэкIыгъэхэм пылъ Советым Iоф ешIэ.

2004-рэ илъэсым бухгалтерскэ учетымкIэ АКЪУ-м и Апэ-рэ дунэе научнэ-практическэ конференцие экономикэмкIэ факультетым шхышхыгъагъ.

Кафедрэу «Предприятием игъэорышIэнрэ иэкономикэр» зыфиIорэм Iут кIэлэгъэджэхэм фундаментальнэ научнэ Iофыгъошхыгъэ «Модели и мониторинг развития АПК» зыфиIорэм Iоф дашIэ. Ушэтынхэм кIэхуэу афэхъухэрэ егъэджэн Iофым шагъэфедэх, джащ фэдэу научнэ тхыгъэхэр зыдэхъэгъэ тхыгъэу «Экономикэм изэхъокIыгъом производствэм иIофшIэн нахышхыгъэ шхыгъэныр» зыфиIорэр къагъэхъазырыгъ.

Кафедрэу «IофышIэ коллективым игъэорышIэнкIэ экономикэм итеорие» зыфиIорэм Iоф зыдишIэрэр шьолырым экономикэмрэ социальнэ сферэмрэ яIофыгъошхыгъэр арых. Факультетым истудентхэр наукэм пыщыгъэ хъунхэм инэу аналэ мыщ шхышхыгъэу ыкIи ащкIэ амалышхыгъэр арагъэгъотынхэм пае зэкIэри ашIэ.

— Ахэр зыпылэ научнэ-ушэтын IофшIэныр гъэлэшыгъэным пае, — еIо А. КIэрэщэ, — илъэс къэс научнэ-студентскэ конференциехэмрэ зэнэкIо-къухэмрэ факультетым шхышхыгъэх. Хабзэ зэрэхъугъэу, ащ студент 300-м ехъу хэлажыгъэ ыкIи анахъ IофшIэгъэ дэгъухэр дунэе ыкIи Всероссийскэ студентскэ конференциехэм ахэлэжхыгъэху афагъэхыгъ.

КIэлэгъэджэхэмрэ студентхэмрэ янаучнэ IофшIагъэхэр факультетым игъэкIотыгъэу къышхыгъаутых. Анахъ IофшIэгъэ дугъухэр зIэхэр Европэм ихэгъэгъухэмрэ США-мрэ стажировкэ ащахыгъэу агъаIох. Гушхыгъэ пае, студентэу ЦыкIу Русланэ IофшIэныгъэмкIэ Дунэе организацием игрант къыфэгъэщышхыгъэ, Швейцарием шхышхыгъэ. IэкIыб къэралыгъуабээр зышIэрэ менеджерхэр гъэхъагъэ хэлэу къызэрагъэхъазырхэрэм ишхышхыгъэкIэ факультетыр къызыухыгъэхэрэм IэкIыб къэралыгъуабээр диплом IофшIэнхэр пхырагъэкIыгъэ амал яIэ хыгъэ.

Факультетыр къызыухыгъэхэм Адыгеим имызакъоу, ащ игъунапкъэ пэчыжыгъэ чышхыгъэми — къалэу Москва, Санкт-Петербург, Ростов хэкум, ары пакIош, Америкэм, Францием, Швейцарием, Германием Iоф ашхыгъэ.

Факультетыр университетымкIэ анахъ ныбжыкIэхэм ащышхы, мы уахътэм ар анахъ

пэрытхэм ахалыгъэ. Мы аужырэ илъэсхэм специалистэу къагъэхъазыргъэхэмкIэ аналэу ашхыгъэм къызэригъэлэгуагъэмкIэ, апэрэ курсым аштагъэхэм ащышхыгъэу гурытымкIэ процент 96-м факультетыр къау-хы. ЕтIани къыхэдгъэщын экономикэмкIэ факультетыр къызыухыгъэхэм янахыбэм Iоф зэрэшIэрэр.

Экономикэмрэ управлени-емрэ якафедрэ специалистхэр дэгъоу къызэригъэхъазырхэрэм пае Адыгеим иредуктор-ышI заводжэ Чэчэн Республикэм иправительствэрэ яIэшхыгъэтхэм рзэныгъэ тхыгъэхэр факультетым ипащэ къыфагъэхыгъэх.

— Факультетым заочнэ отделениеу иIэми гъэхъагъэ хэлэу Iоф ешIэ, — еIо Къэрэ-тэбэнэ Мыхъамодэ. — Ащ специалистэу къышагъэхъазырхэрэм мыщ фэдэ программэмкIэ рагъаджэх: гурыт гъэсэ-ныгъэ зIэхэр — илъэси 5-м телытагъэу, гурыт профессиональнэ, апшъэрэ гъэсэ-ныгъэ зIэхэр илъэси 3-м телытагъэу. 1997-рэ илъэсым къышегъэжыгъэу екстернат шхышхыгъэ. Филиалхэр къуаджэу Кошхыаблэ, къалэхуэ Новорос-сийскэ, Белореченскэм, посел-кэу Псышхыгъэу къащызIуа-хыгъэх.

ЗэкI пIоми хъунэу студентэу общежитие зыщыкIагъэхэм университетым къареты. Джащ фэдэу студентхэм апае шхышхыгъэ, кафитIум, буфет-ным Iоф ашIэ. Студентхэм апае поликлиникэрэ илъэс къэс нэбгырэ 600-м къэхъумэ зышхышхыгъэу санаторий-профи-лакториерэ университетым иIэх. Студентхэмрэ кIэлэгъэ-джэхэмрэ гъемафэм зышхыгъэ-псэфыным пае хы Шхышхыгъэу Iушхыгъэ Iут базитIумрэ псыхъоу Шхышхыгъэу икIэи дахэ дэт базэу «Къушхыгъэм итхыд» зыфиIорэмрэ агъэфедэх.

Зыпсауныгъэ зыгъэпытэмэ зышхышхыгъэхэм къызфагъэфедэн алъэкIышхыгъэу тренажернэ, спортивнэ залхэр, аутогеннэ тренировкэм илабораториерэ. Факультетым спортымкIи гъэхъэгъэшхыгъэ иIэх. Волей-болымкIэ бзылфыгъэ хэшы-пыкIыгъэ командэр зэкIэлэ-кIоу илъэси 5-м къыкIоуI уни-верситетым ичемпион, баскет-болымкIэ бзылфыгъэ коман-дэр ипризер. ЭкономикэмкIэ факультетым шеджэх спорт лъэпкъ зэфэхъафхэмкIэ мас-тер хъунхэмкIэ кандидатхэр, спортымкIэ международнэ класс зIэ мастерхэр.

Факультетэу КIэрэщэ Ан-

дзаур зипащэм шхышхыгъэ ха-бзэхэм атетэу Iофшхыгъэ гъэ-нэфагъэхэр шхышхыгъэх, мэфэкI мафэхэр шхышхыгъэхыгъэх. Ахэм зэкIэми зэгурылIохуэу цыф лъэпкъ зэфэхъафхэм ялIы-кIохуэу мыщ шеджэхэрэр ахэ-лажыгъэх. Iофшхыгъэу зэрахъэ-хэрэм чыпIэ ин шарагъэубы-ты театральнэ къэгъэлэжыгъо-нхуэу цыф лъэпкъ зэфэхъафхэм якультурэ нэлуасэ уфэзы-шхышхыгъэх. Анахъ ягуапэу сту-дентхэр зыхэлажыгъэрэм ащы-шхы «Адыгэ джэгугъ», «Масле-ниц», «Зэкъошныгъэм икы-гъэгъэ блэр» зыфиIохэрэр.

— ЕджапIэм июбилей пае сигупсэ университет сыгу къыздэлэу сыфэгъушIо, — еIо КIэрэщэ Андзаур. — ЗэкIэ тиеспубликэ шхышхыгъэхэрэм дэгъоу ашIэ ыкIи къагурылIо Адыгеим хэхъоныгъэ егъэшхы-гъэнымкIэ ащ иапэрэ апшъэрэ еджапIэу АКЪУ-м ишIогъэшхыгъэу къызэригъэкIуагъэр.

Мы мэфэ гушхыгъэхэм си-лофшIэгъэхэм сэри лъэшэу тафэразу ыкIи шхышхыгъэхыгъэх афэтшхыгъэ тыгу къэтэгъэкIы-жыгъэх джы къытхымытыжыгъэ кIэлэгъэджэхуэу тиуниверситет лъэпсэшхыгъэу фэзышхыгъэхэр.

Непэрэ Адыгеир пштэмэ, шхышхыгъэм исыд фэдэрэ лъэ-ныкIо зыфэгъэзэжыгъэми — политикэми, гъэсэныгъэм иIо-фи, наукэми, културэми — республикэм хэхъоныгъэ егъэ-шхыгъэным тиуниверситет къызыухыгъэ нэбгырэ мин пчъэгъабэм ялахышхыгъэ зэрэ-шхышхыгъэхэм тегъэгъушхыгъэ. Тапэ-кIи джаушхыгъэу зэрэщытхыгъэ тицыхъэ телх.

Ары, Адыгэ къэралыгъо университетым къызышхыгъэ гъогу шIагъом узырылIэжы-кIэ, дэгъоу къыбгъурылIо неущ-рэ мафэ зэриIэр. Зигугъу къэт-шхыгъэ факультетми иIофшIэ-кIэшхыгъэ ащ илахышхыгъэ хи-шхышхыгъэу фэтэлэ.

Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым сыфэхъошхыгъэ нахышхы-ми фэдэу апшъэрэ гъэсэныгъэм ибыракъ лъагуу Iэтыгъэу ыхы-нэу, шIэныгъэ куухэр зэрари-гъэгъотыгъэхэрэм пае АКЪУ-м гъунэнчъу фэрэзэ студент Iу-шхыгъэу сенаушхыгъэшхыгъэ зы-хэлэхэр иIэ зэпытынхуэ.

ШАКИО Мур.

Сурэтым итыр: **экономи-кэмкIэ факультетым идека-нэу КIэрэщэ Андзаур.**

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Тызыхэт ильэсым пыкыгъэ мэзибгъум кызырэгъэлъэгъуагъэмкІэ, Урысые Федерацием и Правительствэ цыфхэм япенсие зыкыгъэлъэгъэным ехыллэгъэ норматив актэу кыдыгъэкІыгъэхэр тиучреждение ипалгъэм ехуылэу ыгъэцэкІагъэх. УФ-м ПенсиехэмкІэ фонд кыфэгъэзгъэ лъэныкыбохэмкІэ пенсиехэр ыкІи пособиехэр кълъыгъэгъэнхэм, ятыгъэнхэм яхыллэгъэ ІофшІэнхэр игъом ехуылэуи, икыу фэдизеуи тиреспубликэ щыдгъэцэкІагъэх.

Цыфхэм 2002-рэ ильэсым

рпсэун ыльэкІышт ахыщэ анахь макІэм лъыкІэзымыгъахъэхэрэр арых.

Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ ильэсым чэпыогум и 27-м номерэу 294-рэ зытэтэу аштагъэм пенсионерыр 2010-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм зэршыцпсэун ыльэкІышт ахыщэ анахь макІэу ыгъэнэфагъэр сомэ 4150-рэ. Арышгъ, ащ фэдиз фэдэ кызылэкІымыхъэрэ пенсионерхэм федеральнэ гупчэм кыкІэу социальнэ ахыщэ тын хэгъэхъожь 2010-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-м кышыублагъэу кыратын фаз.

Мы ильэсым пенсиехэм хэпшыкІэу кыахэхъуагъ

ищылэ мазэ и 1-м ыпэкІэ, ащ хэхъэ Совет хабзэм ильэхъанэ Іоф зэрашІэгъэ пІалгъэри, пенсиехэмкІэ фитыныгъэу ялагъэхэр ягъэгъотыжыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ валоризациемкІэ ильэсыр едгъэжыгъагъ. Ары 2010-рэ ильэсым пенсиехэм ахэгъэхъогъэным ублапІэ фэхъугъагъэр. Валоризациер зетэгъажьэм цыфхэр таджъ кыкІонхэр, кыкІэлъІунхэр имыщыкІагъэу, республикэм щыпсэурэ пенсионер 11181-м япенсиехэр кыфэтлгытэжыгъэх, гурытымкІэ сомэ 897-рэ кыахэхъуагъ.

2009-рэ ильэсым бэдзоогъум и 24-м номерэу 213-ФЗ зытэтэу кыдэкІыгъэ Федеральнэ законом тегъэпсыкыгъэу 2010-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-м пенсионерыр зэрпысэун ыльэкІышт ахыщэ анахь макІэу ирегион щагъэнэфагъэм ипенсие лъыкІэзыгъэхъажьырэ социальнэ ахыщэ хэгъэхъожьырэ кыратэу аублагъ. Ар зэратыхэрэр Іоф зымышІэрэ пенсионерхъу пенсиеу, социальнэ тынхъу (ЕДВ-р, ДЕМО-р ыкІи АР-м изаконхэм атегъэпсыкыгъэу нэмыкІ социальнэ Іэпылгъухэр) кыратыхэрэр зызэхъбгъэхъожьхэкІэ, пенсионерыр зэ-

2010-рэ ильэсым ищылэ мазэ и 1-м ехуылэу зэрэщытыгъэмкІэ, тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионер 14565-м япенсиехэм социальнэ ахыщэ тын кыафыхагъэхъуагъ. ГурытымкІэ ар сомэ 871-рэ мэхъу. Пенсиехэм зэрахъорэм елытыгъэу, социальнэ ахыщэ тын хэгъэхъожь кызыратырэ пенсионерхэм япчъагъэ кышцкІэ. ГушыІэм пае, Іоныгъом и 1-м кышыублагъэу ащ фэдэ пенсионерхэр процент 13,9-кІэ нахь макІэ хъугъэх. Пенсионерыр зэрпысэун ыльэкІышт ахыщэ анахь макІэу 2011-рэ ильэсым тельытагъэр зыфэди-зыштыр загъэнафэкІэ, социальнэ ахыщэ тын хэгъэхъожь зыфагъэу-цугъэхэм япчъагъэ джыри зэхъокІышт.

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъохэр гъэтхапэм дгъэцэкІажыгъэх. Ахэм ашы-цых 2010-рэ ильэсым гъэтхапэм и 18-м кыдэкІыгъэ унашъоу «ІофшІэнымкІэ пенсиехэм страховоу Іахъуу яІэм ыкІи сэкъатныгъэм фэшІ ІофшІэнымкІэ пенсиеу афагъэуцугъэм, зылыгъыжыштыр зэрямыІажьым пае пенсиеу кыратырэ 2010-рэ ильэсым имэлылфэгъу и 1-м

кышыублагъэу ахэгъэхъогъэным фэшІ коэффициентыр ухэсыгъэным ехыллэгъэ» зыфилорэр ыкІи 2010-рэ ильэсым гъэтхапэм и 18-м номерэу 169-рэ зытэтэу кыдэкІыгъэ унашъоу « 2010-рэ ильэсым имэлылфэгъу и 1-м социальнэ пенсиехэр индексация шыгъэнхэмкІэ коэффициентыр ухэсыгъэным ехыллэгъэ» зыфилорэр. Ахэм яшІуагъэкІэ ІофшІэнымкІэ пенсиехэм страховоу Іахъуу яІэр проценти 6,3-у ыкІи социальнэ пенсиехэр проценти 8,8-у кыалэтыгъэх, тиреспубликэ пенсиехэм гурытымкІэ сомэ 412-рэ кыахэхъуагъ.

Бэдзоогъум и 1-м социальнэ пенсиехэм джыри проценти 3,41-рэ кыахэхъуагъ ыкІи ащ ишІуагъэкІэ гурыт пенсие сомэ 4257-м нэсыгъ. 2010-рэ ильэсым зэкІэмкІи социальнэ пенсиехэр процент 12,51-у индексация ашІыгъэх.

Тызыхэт ильэсым имэлылфэгъу и 1-м кышыублагъэу кыкІокІырэ (мобильнэ) клиентскэ кыулыкоу техникескэ ыкІи технологическэ амалыкІэхэм атегъэпсыкыгъэм Іоф ышІэу ыублагъ. Ащ ишІуагъэкІэ цыфхэр зыщыпсэухэрэ чыпІэм нахь чы-

жъуу мыкІохъуу пенсиехэм япхыгъэ упчІэу зыгъэгумэкІыхэрэм яджэуапхэр ПФР-м иІофышІэхэм аратыжыныхэ алъэкІы. МэзипІлым кыкІокІэ кыкІокІызэ Іоф зышІэрэ а кыулыкыур республикэм ит псэупІэ 46-м ащылагъ, нэбгырэ 664-м яфэІо-фашІэхэр афагъэцэкІагъэх.

Джащ фэдэу дгъэцэкІажыгъэ Урысые Федерацием и Президент 2010-рэ ильэсым мэзаем и 24-м номерэу 247-рэ зытэтэу кыдыгъэкІыгъэ Указэу «Хэгъэгу зэошхом ТекІоныгъэр кызышчыдахыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм ехыллэгъэу Урысыем ирграждан куп зырызхэм зэтыгъо ахыщэ тын ятыгъэным ехыллэгъэ» зыфилорэр. Зэтыгъо ахыщэ тынхъу сомэ 5000 ыкІи сомэ 1000 ятыгъэным ифитыныгъэ зилэ гражданхъу нэбгырэ 12928-рэ хъуштыгъэхэм мэлылфэгъум ахыщэр ятыгъэным пае яспискэ гъэтхапэм зэхэдгъэуцогъагъ. Указым ыгъэнэфэрэ купхэм ахэхъэрэ статус зэриІэр кыушыныхъатзэ зыкытфэзыгъэзэрэ гражданхэмкІэ а унашъом игъэцэкІажьын джыри лытэгъэкІуатэ.

2010-рэ ильэсым ишышгъэхъу

и 1-м кышыублагъэу Іоф зышІэрэ пенсионерхэм япенсиехэр кыафалгытэжыгъэх. Пенсионерхэр ПФР-м кыкІонхэр имыщыкІагъэу, ІофшІэнымкІэ пенсиехэм страховоу Іахъуу яІэр кыафалгытэжыгъэ пенсионер купыр нэбгырэ 28104-рэ мэхъу ыкІи гурытымкІэ ахэм япенсиехэм сомэ 92-рэ кыахэхъуагъ. Ежъ цыфым ишІонгъоныгъэ тэтэу ІофшІэнымкІэ ныбжыым ыкІи сэкъатныгъэу иІэм ателгытэгъэ пенсиехэр кыагъэлъытэжыгъэнхэм ишІыкІэу шылагъэри кыэнэжыгъ. Ащ фэдэ фитыныгъэр нэбгырэ 1976-м кызыфагъэфедагъ, ахэм япенсиехэм гурытымкІэ сомэ 119-рэ кыахэхъуагъ.

Хэбзэ унэшъо зэфэшхъафхэм яшІуагъэкІэ 2010-рэ ильэсым тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионерхэм япенсиехэр гурытымкІэ процент 22,4-у кыалэтыгъэх ыкІи пенсиехэр сомэ 1245-рэ чапыч 78-кІэ нахыбэ хъугъэх. 2010-рэ ильэсым иІоныгъо и 1-м ехуылэу зэрэщытыгъэмкІэ, тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионер 120501-м агурыт пенсиехэр сомэ 6807-рэ чапыч 82-рэ ыкІи ІофшІэнымкІэ ныбжыым тельытэгъэ пенсие зыфагъэуцугъэхэм агурыт пенсиехэр сомэ 7301-рэ чапыч 58-рэ мэхъух. Тызыхэт ильэсым пыкыгъэ мэзи 9-м тиреспубликэ щыпсэухэрэм пенсиехэр, пособиехэр, нэмыкІ социальнэ тынхэр ятыгъэнхэм УФ-м ПенсиехэмкІэ фонд ахыщэу пэуиыгъэхъагъэр сомэ миллиарди 8-рэ миллион 314-рэ. Ащ шыщэу пенсиехэм апэлухъагъэр сомэ миллиарди 8-рэ миллион 78-рэ.

УФ-м и Правительствэ зэригъэнэфагъэмкІэ, 2011-рэ ильэсым цыфхэм агъэфедэрэ товархэм ауасэ зэрэхъагъэу ыкІи ПФР-м фэдэу кыахыжыгъэм атегъэпсыкыгъэу пенсиехэр индексация ашІыштых. Апэрэ индексация 2011-рэ ильэсым имэзае и 1-м шыІэшт.

ЦУАМЫКЪО
Радмил.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипашэ игуадз.

Трибунэ шъхъафит

Щыф кызырыкІохэм яфитыныгъэхэр бэрэ аукохъуу кыыхэкІы. Анахъуу ащ фэдэ зекІуакІэхэр кызыхъэгъафэхэрэр ІофшІэлпІэ чыпІэ язытыхэрэр, кыулыкыу зэфэшхъафхэм яІофышІэхэр, чиновникхэр арых. Ахэм аناхыбэр цыфхэр яунэхэм кыахъуу, язэрар кыарагъэкІырэм фэдэу мээкІох. Ащ кыыхэкІэу цыфым рихыжыгъэ Іофыр ымыгъэцэкІэу, ыгу кІодэу тІысыжъуу мэхъу. Ифитыныгъэхэр зыукохъуу пашэм нэмыкІ зыфигъэзэн шымыІэм фэд. ЯІофыгъохэр зэрахыллэгъэхэр, зэкІолэгъэхэр, Іэпылгъуу кыафэхуштыр зымышІэрэр макІэп.

Ахэм такыпкырыкІызэ, цыфхэм тишІуагъэ ядгъэкІыным пае тигъэзет рубрикакІэ кышыцэІутэхы. «Адыгэ макъэм» инэкІубгъохэм шъузыгъэгумэкІырэ Іофхэм, шъушІэ шъушІонгъохэм, шъуифитыныгъэхэр зыукохэрэм ыкІи мытэрэзэу, зэфэнчъуу кыжъудзекІуагъэхэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр кыащыхэтыштыштых.

Апэрэ псымъер непэ гъэзетым кытэгъахъэ.

Сымаджэм сыда илажъэр?

Сызыщыпсэурэ урамыр МыекІопэ кьэлэ поликлиникэу N 2-м епхыгъэхэм ащыщышгъ,

Шъыпкъэр тэжъугъаІо

Тигъэзет «Трибунэ шъхъафит» ыцІэу рубрикакІэ кызылэуехы

ащ сызыкІорэр ильэс заулэ хъугъэ. Сымаджэхэр мыш кызышчыІахъэхэрэм кышыгъэжыгъэу зыщычІэкІыжыыхэрэм нэс кынэу арагъэлъэгъурэр, кыащрадэзекІохэрэр, нахыбэрэ кымыкІожьынхъу аІозэ зэрэчІэкІыжыыхэрэр бэрэ слэгъугъэ ыкІи зэхэсхыгъэ.

Уикартгочкэ кыамыгъотыжыныр, врачым дэжэ узэрэчІэхъашт талоныр кыуауытыныр («уфаемэ пчэдыжыым жъуу кыахъу»), лажъэ уимыІэу амакъэ Іэтыгъэу дысэу кыбдэгъушыІэнхэр, уиупчІэ джэуап кырамытыжыныр мыш хабзэ зышыхъугъэхэр бэшлагъэ.

Анализхэр уамыгъэтыгъэу, ахэр зыфэдэхэри амышІэу кыуолэгъэнхэр рагъажъэ. Тхыамафэ (нахыбэуи кыыхэкІы) текІыгъэу лабораторием уагъакІо. Анализхэм ятІонэрэ мафэм кыарагъэгъэзэжъуу хабзэ (хъауи хэбзагъа?), ау мыш ахэр кызахыжыштыр зымы ышІэрэп. Регистратурэм узыщыкІэупчІэкІэ, врачым дэжэ шыІэхъуу кыуаІошт, адрэм джыри ахэр кыамыщэжыгъэхъу еІо. (Поликлони-

кэм ыгъэфедэрэ автомобилым бензинэу рагъэхъоштыр кырамытэу ары врачхэм кыэбарэу кыаІуатэрэр).

Анализхэм уяжзэ больничнэм изэфэшІыжыгъэу кыэсы, «зэкІэ дэгъу» аІозэ, укыатІупшыжы. Сыдыгъуи (сымэджэщхэми ары зэрэащыІэрэр) врачыр кыуолэгъэнэу зырыгъажъэкІэ, етІани кызышчыІэгъэрэ уахытэр ыкІэм зыфакІокІэ, ятІонэрэу уианализхэм ахаплэгъэ, ахэм кыагъэлъагъорэм тэтэу уипсауныгъэ зэхъокІыныгъэу фэхъугъэхэр уегъашІэх. ЯтІонэрэ кьэлэ поликлиникэм хэбзэ шъхъафхэр иІэхэ хъугъэм фэд, кыуолэгъэхэ пэтэз анализхэр зэ уагъэтыхэшъ, ар рагъэкъу.

Ащ нахышІоп лабораториеу урамэу Профсоюзнэм тетым иІофышІэхэри цыфхэм кыазэрэпэгъокІыхэрэр.

Мафэ кыэс ащ цыфыбэ кыкІуаІлэ. Ау ахэм зэкІэми а мафэм аІапэхэм лъыр ахамышын алъэкІышт. Сэ сызшыкІогъэ мафэм нэбгырэ 30 фэдиз чэзыум хэтыгъ. Цыфхэр гумэкІыштыгъэх, лъы атынэу игъо имыфэн-

хэм тешыныхъэщтыгъэх. «Сыхъатыр 10 зыхъукІэ тычІагъэхъажыштыгъэ», — аІоштыгъ, ар зэпІоп кызырэащышІырэр.

Сыхъатыр такІык 20-кІэ 11-м ежыагъэу лаборант бзылфыгъэхэм ащыщ пчъэр кыуиуи, «ащ нахыбэ цыф тштэжыштыгъэ, хъаулыеу шъушымыт» ыІуи, кыыфшІыжыгъэ. Чэзыум хэтыжыгъэр нэбгыриш. Мыщ тыкыэкІоным тхыамафэм ехъурэ тызэрэжагъэри, кыжъэу кыкІыгъэхэр цыфхэм зэрэхэтхэри, мафэр хъаулые зэрэхъурэри кыагурыдгъэІон тлэкІыгъэп. «Тэ сыхъатыр 10-м нэс Іоф зэрэтшІэнэу шытыр», — аІуи, тильлэхэр кырадзэгъахэхэп.

Тэри а мафэм шІомакІэу лъыр ттынэу ары зэрэщытыгъэр. Тымытымэ, етІани тхыамафэрэ е нахыбэрэ джыри тежэнэу хъушт. Сыда джы сымаджэм ышІэштыри, илажъэри? Тхыау-сыхэ тхылъ зэрафэттхыштыр ашІошгъ зэхъур ары, фэмыегъахэхэми, лъыр тІапэ зыхащыгъэр. КъаолІэгъэ сымаджэхэм цыфыгъэкІэ апэгъокІыхэмэ, нахь псынкІэу зэрэзэзэгъыштыхэм ты-

зынэсым, лаборантхэр зэримыкыухэрэри, охытэ лыеу Іоф зэрэшІэрэм пае ыкІэ кыазэрарамытырэри кытаІуагъ.

Ащыгъум официалнэу тыкыэкІонышгъ, яІэшхъэтети шытэу зымыгъэразэхэрэр джыри зэ кыаІожьынхъу зятІош, Іофым кыкІын шымыІэу тыраубыти, тызбгъодэкІыжыгъэ. А мафэм лъэу ттыгъэм кыгъэлъэгъуагъэр мэфишІым ехъу текІыгъэу тшІэжыгъэ ныІэп.

Лабораторием пэшэныгъэу дызыхыэрэри ащыгъум дгъотыгъэп, зыхэм ятІонэрэ ІофшІапІэм шыІэу, ятІонэрэхэм отпуск іІэу кытаІуагъ.

Сыдэу шытми, зипсауныгъэу зэщыкыуагъэу, агъэхъужыныхэм шыгъуэхъуу адэжэ кІохэрэр арэп ныла гъэстыныпхъэр кызыгъотын, имыкыурэ ІофшІэхэм алыхъун, аштэгъахъу Іоф зышІэхэрэм сымаджэхэм яфитыныгъэхэр амыукохнхэм лъыплъэн фаер?

Тхыау-сыхэ тхылъым джэуапэу кыратыжыырэ нэІуасэ шъуфэтшІыжышты.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

дахынкĪ мЭзЭ зулЭ нахь кЪЭмы-
нагъЭу ыпсЭ ытыгъ.

Хычлэ хуыжыгъæу бэмэ зы-
лашлæщтыгъæ кыоджæ тегъæпсы-
хыгъæу Теуцожæ районым итыгъæ
Къæзыныккæоежомым дæсыгъæ
унэгъо лæжыаклом Хъаджмæт
1936-рæ илъæсым кыхъухыгъæ.
Яунагъоклæ зæши 4-рæ зæшы-
пхъуи 5-рæ хуыштыгъæх, ахэм
ащыцъу шыпхъуитлурæ зы шы-
нахыкълæрæ цылæжыхæпышæ,
Алахым джæнæт лъаплæр кæ-
рет. Адрæхэм унэгъо шъхæфхæр
зæрагъæулугъæху кълæу Крас-
нодари ти Адыгъкъали шыгъху
апылыу пенсием агъæлотæжбы-
гъæху ащæпæзых.

Гурты имыкхурэ еджапIэр кызырниухыгъэм лыпынгъэу иунагъо зэрэкIэуоштым фэшI калэу Краснодар ипсыхыо парохостдэз шкиперым игуадзэу зы илбэс нахь шымылэжыагъэу Хьаджмэт дзэм кьулыкьу шыхынэу ащэшъ, ПВО-м хэтэу ищыгъху аригъаIоэз кьулыкьур кысхешы. Кьулыкьур кызырухым ячылэ гупсэ кьегъэзжышъ, колхоззэу «Советская Адыгея» зыфалощтыгъэм шыкуауо шылэжънэу регъажэшъ, щыгъху хэлъэу илоф зэригъэцакIэуштыгъэм ыпкэ кыикIыкIэ гъоэз тхылъ кыратышъ, кьалэу Усть-Лабинскэ техник-былымхыо сэнхыагыр зэригъэгъотынэу агъаIо. Ар зы илбэсIэ кызырниухыгъэм тетэу игупсэ колхоз кьэIэжышъ. илбэсIо

Адыгэкъалэ кызагэкъошхэм, совхозэу «Путь Ильича» зыфайоштыгэм пенсием оклофэ шылэжыагъ. Ащ даклоу общественнэ йошлэнхми чанэу ахэлэжыагъ. КПСС-м ирайком хэтыгъ, судым изаседателыгъ. Адыгъ Хасэм

Къэлогъэн фаер пэрытныгъэр
сыдигъокIэ зэригыгыгъэм пae
тирайон пынджлэжьынымкIэ
щыпэрытыгъэ звенэм пашэ зэ-
рэфашыгъагъэр, гъэхъэгъэшIу-
хэр зэриштыгъэхэм фэшI къалэу
Москва дэт ВДНХ-м зэрагъэкIо-
гъагъэр ары.

Хяаджмэтрэ ишхьыэгүсэ Ну-
рыстрэ шьэуитгүрэ зы пшаша-
шэтрэ зэдэлүгү, рагьэджагэх,
пытэу альэ тырагьэуцаугэх.
Арамбий инженер-механикэу
апшгэрэ гьэсныгьэ илэу мэлэ-
жэ, Алибек инженер-псэолэз-
шэу калэу Краснодар дэт уни-
верситетгүр дэгү дэлэу кыухы-

Хяаджмэт икьоджэгъоу ыкли
иныбджэгъоу Лъэцэр Заурбэч
мары кырылаулэрэр: « Хяадж-
мэт ишэнкли ихалэлныггэкли
зыпшэ умыкложын цыф. Насы-
шыгъэу зыфэсэлъэгужы ты-
кызагэккошжыми, гъунэгъу
кызэрэсфэхуэгъэр. Арышъ,
ишъхэгъусэрэ ежыррэ зызэ-
гогхэр илъэс 45-рэ зрэххурэм
фэшл сафэлъало хыорым фэдэу
насыпыр кыафэкло зэпытынэу,
агурэ якырырэклэ шлум факло-
хэу, бэрэчэт зэпытхэу, цыфы-
гъэмрэ адыгагъэмрэ ялъэгъо да-
хэ тетхэу тидунай лъаплэ бэрэ
щыпсэунхэу, узынчэххэу, мылъ-
кур кыабэгъу, ясабийхэм адат-
хэххэу, тэри тызшамыгъэгъупшэу
бэрэ тилэнхэу».

Адыгэкъл.

АР-М ИВЕТЕРАНХЭМ ЯЗЭФЭС

Тоньгъом и 28-м Мые-
туапэ шызэхашэгъагъ вете-
анхэм Адыгъ республикэ соп-
ет ияV-рэ зэфэс. Ащ къэкIо-
лагъэ республикэм икьэли-
дурэ ирайониблырэ къары-
тыгъэ делегатхэу ыкIи къы-
агъэблэгъагъэхэу нэгъыри
50-м ехъу.

Зытегушыгэзгэхэ Юфыгыгэхэм ашыщэу «АР-м иветеран совет илээситфым кыклюл Юф зэришлагэм икЛэуххэр ыкли тапэкЛэ шыт пшээрльхэм язшлОхынклэ шлэгэн фаехэр» зыфилорэм тыхыгэу отчет доклад кышыгыг АР-м иветеран совет итхяматэу Г. В. Барташук. Ащ кыкЛэлыкЛугэхэ ревкомиссиэм итхяматэу иотчет доклад, нэмькЛхэри.

Адывгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм итхьаматэу А. Г. Ивановыр Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан зэфэсым факIоу кыгъэхьыгъэ шIуфэс джэпсалъэм къеджагъ.

Докладчикими кэгушыагэ-хэми зэрэхагэунэфкыгэмклэ, отчет лээханым кыклоц республикэм иветеран организациехэм нахыгэхэм яшлюгэоньгэхэмрэ яфитынгэхэмрэ кэадэгэхуэгэнхэм, яобшественнэ-политикэ шылакэ клэгушлэх шыгэнхэм афэгэхыггэ лофгыоу зэрэхагээр маклэн. Анахэу аналэ зыгарагэтыгэр ветеранхэр нахэ зрагэшлюшт-

Хэгъэгъу ззошхом хэлэжыагъэ-хэу, СССР-м инаградэ зэфэ-шыхаагъэхэр зыфагъэшьбошагъэ-хэу, ау зэрамыгъыжыгъэхэр кы-хэгъышхэгъэнхэм фэгъэхыгъэ-лтыхон Ioфшэнзу республикэм щызэхашагъэм ишуагъэкIэ нб-гыри 10-мэ наградэхэр араты-жыгъэ я унагъохэм алэкIагъэ-хыажыгъэ.

Хөгжyгy зoшxом хэклoдaгч-хэр зэрaшчымгyушэштхэм епхыгyу ветерaнхэм республнк-к совет йoфьгyу зaулэ ыгнэц-клаг. Район ыкл кyэлэ адмнкн-стрaцнхэм япaшчхэр яклэчaкlo-хyу, oбщественнэ оргaннзацн-хэмрэ еджплэ зaвeдeннeхэмрэ ялклoхэр ягyсэххэр республнк-хэм имeмoрнaл шхьaлэ дэргoу агэцкэжыбьг, саугьэтхэр зыпк-рaгyуцoжыбьгэх. Зaом кыхэ-кыжыбьгэхyу дунaнм ехыжы-гэхэм якьэхэм атет саугьэтхэр Тeкoнлyггэм н Мaфэ тeфэу агэ-кэбзaгьгэх.

Теклоныггэм ифонд ыпкь кык-
кэу республикэм мемориал
пхэмбгъу 12 шагъууцгъ. Ахэр
кызызылхыахыкэм ялахылхэри
кыраагъблэгъагъх ыкйи кэлэ
администрацием ипашэхэр, ниб-
жыкйэхэр ахэм ахэлэжыагъх.
Аужырэ мемориал пхэмбгъухэр
Хъатыгъужыкыбэ ыкйи Мамхы-
гъу гурът еджапхэхэр арых кызы-
зылхыахыгъэхэр.

Анахь Йофыгьо шъхьаIэу ветеран организациехэм яIагъэр, джыри яIэр Хэгъэгу зеошхом хэлэжьагъэхэу үнэ зишыкIагъэ-

Отчет докладым фэгъэхьыгъу зэфэсым къышыгушылагъэх Мыекъопэ районнымкӀэ поселкэу Каменномостскэм шызэхэщэгъэ пэублэ ветеран организацием итхьаматэу Б. С. Констанчук, дзэ-хы флотым иветеранхэм ясоюзэу Адыгем шызэхэщэгъэм итхьаматэу контр-адмиралэу М. М. Тхьагъепсэур, ветеранхэм я ТхьуэтгъмыкӀое райсовет ипашцэу А. М. Черник, Теклоныгъэм ия 65-рэ илъэс фэгъэхьыгъэ дзэ парадэу Москва шылагъэм хэлэжьагъэу С. М. Изшьыр (АдыгэкӀал), къалэу Мыекъуапэ иадминистрацие ипашэ игуадзэу С. В. Стельмах, Теуцожь районым иветеран совет итхьаматэу Ю. С. НэмытӀэкӀор, Краснодар краим иветеран совет итхьаматэ игуадзэу А. И. Бортниковыр, ветеранхэм я КрасногвардейскӀэ райсовет итхьаматэу М. Г. Зайцевыр, ветеранхэм я Шэуджэн райсовет итхьаматэу К. М. Ацумгыбыр.

Зытегусыгэгээхэ Иофыгьом-
кIэ зэфэсум шаштэгээ унашъом
кышыгьэнэфагьэх тапэкIэ рес-
публикэ советым пшъэрылгъэу
зыфигьэуцужьыхэрэр.

Илъэситфым кыкӀюцӀ ветеран советым юф зеришлагъэр делегатхэм хьункӀэ аштагъ.

АР-м ивтеран совет итхыаматэу Г. В. Барташук икIэрыкIэу хадзыжыгъ. Тхыаматэм игуадзэхэу ХыапкIэ Налбый, ЦыкIушъэ Аслъан, пшъэдэкIыжыыхырэ секретарэу Т. М. Козловур зэфсэм шыхаджыгъэх.

ШЫМЫГЪЭХЪУ
Мурат.

АР-м и ветеран совет и прес-секретарь.

Чыопсым кытыр э газ
лѣпкѣхэм янахыбэр цыфым
ищылэныгкэлэ цынагъоу шы-
ты. Сакаыныгѣшхо зищы-
клагѣхэм ыкли цыфымклэ шы-
нагѣохэм ащыщых метанымрэ
(трубѣхэмклэ кытлгѣгѣлэсырэ
гѣстыныпхѣэр) чыдагѣэм
хэшлыкыгѣ газуу гѣстыны-
пхѣэм пае баллонхэм арытѣу
унагѣохэм алыгѣлэсырэмрэ.
Мафэ кѣз плѣми хѣунуу ти-
унѣхэм мы газ лѣпкѣхэр зра-
щылгѣгѣфедѣхэрэм, ахэм тхѣ-
мыклагѣо кызыдахѣуу кызы-
рѣхкырэм, газым игѣфедэн-
клэ шапхѣхэр зыгѣкохэрр
гѣстыныпхѣэм игѣфедало-
хэм зрахѣтхэм алк кыклѣу,
джыри зѣ шѣугу кѣздгѣкы-
жы тшлоигѣу магистралым
кыырыклорѣ е баллоном ит
газым амѣ кызышыоуклэ шѣ-
зэрзеклон фѣе шыклѣхэр.

Унэ клоцным газым ымэ зэ-
ритыр кызыэрэшъушлагэм
лупыптыз хвакум еклолэрэ
трубэм хэт краныр жуугъэпытэ.
Зыщыштымугъэгъушп мыщ
дэжым тутын жуугъэсты, сыр-
нычым, электрическэ осты-
гэм е приборхэм ахэжугъан
зэрэмыхуштыр. Счетчыком
дэжыклэ электричествэр шы-
жугъэклуасы, унэм ар къекло-
лэн ымыльэкынэу жуугъэпсы.
Сыда плэмэ электричествэм
кытыгъэ мэшлочэ цыклым унэ
клоцным газу шызэулыклагэр
кыгъэон ылъэкышт.

Пчъхэри шъхъаныгъупчъхэри зэлыгушъухых, газыр зыщзэуклэгъэ чыпэлэм имызакъоу, зэрэунэу жъугъэжыбгъао. Газым ымз екыжыгъэ унэм шъуиных. Зыгорэклэ газым инягъэ зэкыгъэ цыф унэм ишъулыгъуагъэмэ, ар жбы къабзэм хашъухъ, ылъакъохэм анахъ лъагъу ышъыхэ Изтыгъуу жъугъэголь. «Изпылгъу псынклэм» макъэ ежъугъэу. Зыгорэклэ газымэр унэм имыкыирэмэ, аварийнэ газ къулыкъоу (телефоныр 04) чэщи мафи зэпыу имылэу лоф зышлэрэм шукъедж.

Газ баллоном игъэфедени шэпхъ гъэнэфагъэхэр пылтых. Жьыр дэгъов кызышек[ок]ын

ылъэкышчт псууалъм балло-
ныр ижугъгууцу, шъумыгъ-
гъоль, члшъумытл, члыунэм
члшъумыгъгууцу. Баллоныр
ыкли ащ екъллърэ трубрэ ты-
гъэм ыкли фабэ къзытырэ нэ-
мыкл амалхэм ащышъуухъум.
Машлом, мыучылыгъэ мэшло-
стафхэм, электроприборхэр
зышыхэгъэнэгъэ члыплэхэм газ
баллоныр ащызблэхугъэным
шүфемыжы. Баллонхэр зблэ-
шъухъунхэм къыпэкклэ ахэм
ахэт кранхэр зэрэгъпытагъэ-
хэр шбууплъэккы. Зызблэ-
шъухъухэрэм ыуж газыр къа-
дкъысгъэ ы цынэгъончъэ зэрэ-
гъэпсыгъэ згъэгъончъэ
пае зпышлплэхэр сабыныпс-
клэ шъууплъэккы. Баллоныр
газ хъакумрэ икыхагъэкклэ
метрэ нахыбэ мыхъурэ ыкли
фэшлыккэ къыдагъэккырэ хъэ-
шъо шлангъу цынэгъончъэу
гъэпсыгъэ гъэпытплэхэр зилэ-
хэмклэ зшъупых. Хъшъо
шлангъу къудыгъащъу ыкли
зэшлолонтлыккыгъэу бгъэпсы
хъуштэп.

Газ оборудованиер Илпэл-сэныгээ зыхэль специалист нэмык! ешумыгээуплэк!у, ешумыгээгэцэк!жэ. Газыр зэрйтхэу е зэрэмытхэу шьумыгээфедэгорэ баллонхэр шьуээрэс унэм цышьумыгыгх.

Шүүшэрыхьэ зыхьуклэ
кѡажѡор псым машѡор ымы-
гкѡлѡсэным ыкѡи ащ ыпкѡ
кѡѡкѡу газыр кѡымкѡлым
шѡунаѡ атежѡугѡт. Шѡузы-
пшэрыхьэхэрэм ыуж газ бал-
лоным хѡт краныр жѡугѡпы-
т. Машѡор кѡзырыкѡрѡ чѡы-
плѡу хѡакѡм илѡхэр рѡнуз жѡу-
гѡкѡабзѡх, сыда плѡмѡ ахэр зѡ-
лѡхѡугѡ зыхьуклэ ошлѡ-дѡмыш-
шѡу машѡло тѡхѡамѡысѡ
кѡшѡуфѡихьым ылѡкѡышт.

ХЪАЖЭКЪО
Людмил.

Урысыем и МЧС и Гъэ-
ЮрышIэпIэ шъхьаIэу
Адэгъ Республикэм шы-
Iэм пропагандэмкIэ ыкIи
общественностым зэхы-
ныгъэхэр дэшIыгъэнхэм-
кIэ иотдел иЮфышI.

ТхакЮу Пэнэшъу Сэфэр ыныбжь ильэс 80 зэрэхьүрэм ипэгьокI

ПЭНЭШЬУ Сэфэр

*(КъызыкІэлъыкІорэр
чъэпыогъум и 16-м
къыдэкІыгъэ номерым ит).*

Ары шъхъаем, кӀэлэцӀыкӀухэри сыда зыгъэохуштыгъэхэр? Ахэми пцӀжъыешэным пыгъэнагъэу пылэу ахэтыр мэкӀагъэ, енэгугъэо пцӀжъыкым жьэу къэтэджынхэр ашӀокъиныгъэкӀэ. Мары тэ тиунагъокӀэ зэшипӀл тыхуштыгъэшъ, сэ зыр ары пцӀжъыешэным фэкъаигъэу ахэтыргъэ. Мухъдинэ хэо-хапкӀэу ыгу къызшыкӀырэм пцӀжъыашэ кӀоштыгъ.

Сэ пцэжьыешэныр апэу зесэ-
гъажьэм илъэсэитф-хы сыныбжьы-
гъэми ары нылэп. Сызэрешэн пцэ-
кэнтфи силагэп. Тянэжэ цокъэн-
жые езгъэгъэщити, гъучычэ псы-
гъом ыпаклэ гъучлахьоклэ чанэу
пыхьоклыкълити, къэзгъэгъэщити
пысшэщитыгъ, чы псыгъо кыхьэр
сипцэкэнтфыклэу пцэжьые сешэ-
щитыгъ. Кэлэцлыклу псэуэми пчэ-
дыжэ чьыер яклас, уятлыргугъэкли
шұрышүклэ къэбгъэушыштхэл, ау
сэ укысэтлыргужынынэу ищыклэ-
гъагэп, сесагъэ хуугъэти, пчэды-
жым нэфылтэ къызэрэзэккичэу
сыкбэушыщитыгъ, пцэжьыашэ сы-
клоштыгъ. А уахьтэр ары нахь дэ-
гъоу пцэжьыер къызэорэр.

Сицхык'луг'ом сэ ащ мэхээнэ хьатэ есымытыштыгъэми, нэужым квызгурыложьыгаг псауныгъэр гъэпыгъэгъэнымк'лэ пцэкъышэным ишуагъэ квызэрэк'лорэр. Пчэдэжь рэхъатым псыхъом кытырихырэ жьы к'абзэр, жьы чыылэтагъэр бгъэм дэмыфэу зылушцэу, нэфылым кыдэушыжыгъэ бзыухэу псыхъом иадырабгъу ит пхъшгъэбэ, пцел чыгышхохэм ахэсхэу орэд къэзылорэмэ амакъэ уклэдэлул'лэу псыхъом улус зыхъук'лэ, гуахъоу хэбгъуатэрэр къэслонэу жэм кы- хьырэп. Сыбыбымэ сш'лонг'оу сы- гук'лэ псын'к'лэ сык'эхъуштыгъ, а чыплэм хъопсэгъо шъэфхэри гум кышыушыштыгъэх. Пцэкъэнтф- хэм ашыц паго к'еуо лут'лэн кэ- быр ыгъэп'ларанлэз псым ч'иля- шгъо зыхъук'лэ гупшысэр клодыжы- ти, псын'к'лэу пцэкъэнтфык'лэм сет- хъоштыгъ. Пэгэ ин горэ пцэкъэн- тым кыпыыхъагъэу зыкыыхуи- мыгъэшымэ ш'онигъоу хьушлэу, пцэ- къэнтфык'лэ уфэ-упц'лэу псыхъэб- щым фэдэу къэгъэшыгъэ хъугъэм- клэ псыгъунэм къепшаллэ зыхъу- клэ гуахъоу хэбгъуатэрэри мэк'ла- гъэп.

Зыфэшпыр къэшлэгъуаеу сицы-
клогъом адыгэмэ джаер ашхы-
щтыгъэп, пцэжьыеклэ албытэщтыгъэп, хъантларком фагъадэщтыгъ. Ащ фэшI кызыхэсыдырэм зы-
дэххын сымышлэу кысыкланэ-
щтыгъ. Псыхьом хэстлупшыха-
жыныр сшIоззарыгъ. Ащ фэшI
тиунагъо пэчынатIэу Кармалинэ
мзышхом пхъэ кышашынуэ ква-
клорэ чыракIохэр исынхэу псыхьом
иадырабгъу унэ кIыхъуэ шашыгъэм
исхэм, унэ зилэу а кутыр цыкIум
тес унэгъо заулэм ащэфыным сы-
щыгугъэу ащ схышщтыгъ, цыфхэр
нахьыбгъу къэээкIоллэнхэу кыс-
шIошыр тучан цыкIоу ащ те-
тым ипчэзIупэ сылутысхэщтыгъ.
Джаем быасэ кызыкIулупчIэхэрэм,
«рубль» къэслонэу сшIэщтыгъэп-
ти, сьд фэдиз иинагъэми уасэу
есIуалIэрэр зыгъэ: «сом». Зыщэфы-
рэр мэкIагъэ, нахьыбэрэмкIэ Iу-
щхыпцIыкIыхэти IукIыжьыщтыгъ-
гъэх. Сщэн слэкIэу кызырэхэкIы-
рэр зэгъорэ дэдагъ. Джаер ктэс-
хьыжымэ есшIэщтыр сымышлэу,

слу игьупкыжыгыгъзу тучан пчъэ-
лум сылус зыхьукIэ, ащ тучанте-
сэу юф шызышлэщтыгъэ Пэнэшгъу
Исхьакъ ефэнд ыкьоу Нухъэ (кьо-
джэдэхсэр МамэкIэ еджэщтыгъэх),
ишъхэгъуси тучаным тесэуи хьу-
щтыгъ, ыгу кыисэгъути, кыисэсэ-
мэркъэуэ, «Сэфэр, уиджае сэ сшэ-
фын нахь, ар шызэфын шыIэп»
кысылоти, зы сомэ кыиситэу хьу-
щтыгъ. Ары шъхъаеи, мафэ кьэс
хэти зы сомэ кыуитын ылъэкIы-
щтэп, а лъэхъаным зы сомэм klouчIэ
shlukae илагъ, конфет бжыб слэгу
кырытаикъоу сьид иушъхъагъуми
сыкыигъэкIожьзуи хьушщтыгъ.

Джаем игугъу кызысшыгъа-
хэкіэ ащ фэгъэхыгъэу кысэху-

шъхъаем, ешшэщтыр сымышшэу
сышшонагъ. Селэнклэ сышэщынэ.
Еж мэлпэтлэраошъ щылъ. Жэ
шъомбгъожым сышщыннэзэ
жълыхэр кыхэстхыжыгъэх. Къэс-
штэнышъ нэккым дэххыен фæ-
шъхъаем, селэшъурэп. Пцэкъэнт-
фык! зэхэуагъгъэхэмклэ джаем
сыклэкълункэу езгъэжыагъ. Къысэ-
жэ зэпытыныгъа, «Ощ фэдэ пцэ-
жыиешэ къэрабгъэм сэ сыфэшхы-
щтэп» ылогъэн фæе, плэтлэраозэ слэ-
клэкължыи псым хъхъажыгъ. Сэри
сыгуклэ зсэложыгъэ: «Сифэшъуа-
шэу къысэпшлагъ».

Типсыхьохэм къалыркъэщхэри ахизыгъэх, ау ахэри адыгэмэ ашхыщтыгъэхэп. Тэ, пцэжыышэхэмкIэ,

ГукъэкIыжъ

цуагъэр кытлыкуозэ кыкІэт-
тхъужыщтыгъ.

Нужным тэри кыалыркээш тешэу кээтыублагъ. Ары шъхъаеи ар тиунэмэ ащыуагэгэгъжоштггагъэп, пшхэу альэгъуи тьянэ-тятэхэм е тятэжъ-тянэжхэм кыпфадэштггагъэп. Ащ фэшI кыалыркээшубытхэр зыдэтхыххэти, псыхьо цыклоу ТуапкIэ теклуштгы. ГъэбылгыгъэкIэ кьопс зилэ щыуан хуэрэ мойн-мыщIыклур зыдатштэштгы.

ТуапкI кыалыркъэщыр хызыгъ,
 ау ащ хэсхэр Псэкъупсэ хэсхэм
 анахь цыкълугъэх, ашъо шхуантIу,
 нахь шIуцIашъохэу цытыгъэх.
 ЗыкIэнахь цыкълугъэхэм кьесоллэн
 сшIэрэп, ау ашъо зыкIызэфмы-
 дагъэр гъэунэфыгъоягъэп. ТуапкIэ
 чыгъ жъугъэу шъхъарытхэм къа-
 пытэкъурэ пкIашгъэр хэшъухъэ-
 цытыгъ, ащ даклоуи а псыхъо цы-
 клум къушъхъэ гори икъекъэпIа-
 гъэп. Нэчэрэзые темэнышхом кы-
 хэчъыштыгъ. Ащ кыхъэкIэрэ къа-
 мылхэм, псыуц жъугъэм псэу кы-
 кIэкIырэ гожьышагъэ. Ары къа-
 лыркъэщэри нахь зыкIэшIуцIэ-
 штыгъэхэр.

Къалыркъэщ бзу кызыхэтхы-
рэм шыуаным иттакъоти, псы
клаткIэти, шыгъу хэттэкъожьыти
дгъажьоштыгъ, пшэсэни хэдгъэ-
жъухэштыгъ. Шхэн фалэхуэ, ау
ашхыштыр икыоу ззымыгъоты-
лжъырэ кIалэхэмкIэ лъэшэу тыгу
рихьэу къалыркъэщ гъэжъуагъэр
тшхыштыгъ.

Бжыхэр кызысырэм, хатэм лэ-
жыгызу кыдэклагэр зытыгъо-
ижыхэрэм анэх Юфшэн шхъа-
лэу клаэхэмклэ кытфаныштыгэр
чыгур тлыгэныр, кымафэм дгэ-
стыштыпхэр элуггэклэгэныр
ары.

Тихатэ цыкгуэгэп, ыпэккэ кы-
зэрэсуагъэу, гектарныкъом кы-
шыккэщтыгъэп. Хэткли нафэ аш фэ-
дизыр къазгырыркэ птыныр зэрэ-
мылшэхэр. Къуаджэм шэны щы-
хуэгъу Тлэн шыхьафхэр зэхашэ-
щтыгъэх. Къазгырыр зылэтын зы-
лэккынуу ккэли пшъашы къаблэм
дэсэр зэрэугъойхэти, мзэггю пчы-
хэм зы унагъо ихатэ атлщтыгъэ,
ятлонэрэ пчыхэм нэмкык унагъо
ихатэ хагъэккыщтыгъ. Ар тэ, ккэлэ-
хэмккэ, нахэ Юрыфэгъугъ, ккэли
пшъашы зэхэтэу Юрыжборхэмэ,
сэмэркэуэхэр ашхыккэ, ккыныгъор
ххатэу зэхатлшщтыгъэп. Зэупчы-
жыгъэ фэдэу Тлэн шыхьаф зилэ
унгъо пстэумэ шхыныгъоу агтэ-
хъазырыр зыгъэ, натрыфыпсыр
ары. Нэмкыкэу къэплон хъумэ, на-
трыф гугъэр джэнч хэлъгу ажбо-
ти, щэ хаккэжыщтыгъ, щыбжый-
дагъэ тезыккэжъхэрэри къахэккы-
щтыгъэх. А лъэханым гурхъухэр
зыхъакош члэт унагъохэр къуаджэм
дэсыгъэхэп.

Хатэм мэхъанэшхо илагъ. Сыда
пIомэ колхозым лэжыгъэу кыты-
рэр мэкIэ дэдагъ, унэгъо Iужьум
зуи фэхуштыгъэп, хатэм кыда-
хырэр ары зыщыгугъыштыгъэхэр.

Бжихээр кэмысызг, уаер макэу, Псэкьупсэ чэндж зыхьуклэ, пхэкээхьыным тыфежэштгыг. Тлэкланлэхэр дэтшаехэти, псыхьом тызэпырыкыштгыг, лээкбэку заул нахь тымыдзыгыг мэзышхом, Кармалинэ (Гьуаггэ) мээ тыхахьэштгыг. Тятэ-тянэхэр ащ пылгынху уахтэ ялагэп, тэры, клэлэхэр ары, зыпштэ дэклын фэягээр. Шьыпкээ, зыфэлэклышт нахохори лыхьхэри пхьахьэ клоштгыгэх.

(Джыри кыкІэлъыкІощт).

КІЭЛЭГЬУ

лІэгъэгъэ горэми игугъу къэсшы-
жбыщт.

Шылэу апышлагэм якыхьагъэ-
кӀэ зэрагъэхьырэ хьатэ щымылэу
пцӀкӀэнтфиплӀ псыгъунэм хэлугъэу,
ахэм ялутӀэн кӀэбхэм сяплӀэу
сщыцсыгъ. Ащыщ горэ тӀэкӀу улӀ-
плагъэти, зыгорэм ыкудынинэм сщы-
цыгугъэу сыналэ тесыдзагъ. Ащ
кыыголми ар кӀехьуллагъ. Ящэ-
нэрэри ары. Кызэрэсщыхьугъэр
кӀалыркӀэщхуэ пцӀжыышэхэм-
кӀэ тыгу тезыгъэлжыхьэрэр ары.
Ау зы лутӀэн кӀэб псым зычӀе-
лъасэм гулӀнкӀэ пцӀкӀэнтфыкӀэм
сетхьуагъ. ТӀэкӀэж фӀэдэу зыгорэ
кызэрэшӀонагъэм гу лъыстагъ. Ар
кӀэскъудыеу зесэгъажьэм, адрэ
пцӀкӀэнтфитӀуми ялутӀэн кӀэбхэр
чӀилъэшхуагъэх. Ахэми зырызэу
сятхьуагъ. ПӀэгощо горэ ахэми кӀа-
пыхьагъэу кӀысщыхьугъ. ПцӀкӀэнт-
фыкӀишчыр зэхугъоягъэу кӀэскъу-
ды зӀэхум гу зылыстагъэр гъэ-
шӀэгъоны. ЯплӀнэрэм илутӀэн кӀэб
кӀуашьэзэ псыгъунэм ыльэныкӀэ
кӀаклоштыгъ. СлӀэгъурэр пкӀыхьа-
плӀэм фӀэдагъ. ПцӀкӀэнтфӀхэм зыго-
рэ кӀапыхьагъэмэ псыгу лъэны-
къом ыкӀудыин фае нахь, псыгъу-
нэм кӀекӀолӀлӀнэу шытӀэп ныла!

Пүжкэнтфиллými жалыыхэр
ыжэ хэгэнагъэхэу джэе ин псы-
гунэм кызесэщалэр ары хуугэр
кызызгурыуагэр. Бэшхыжым
инэй-псыягъ нахь кыфзыхыгэр
зы пүжкэнтфым е тIум апылэ хьа-
мылым езэггыгэмэ, кыхэхсщын
слэкъыштыгэлэ, щылэр эпитхьы-
ни кIитхуужыштыгэ.

Джаер псым кыхэслэшугъ

ахэм тыгу тырагэ!эжыштыгь, тпцэкээнтфхэм апытлхьэрэ хьамылыур тшлупашуштыгь. Ежхэр пцэкээнтфклэ кыххэудзынхэ плэкышцтгагэзп. Пцэкээнтфым пылтэ лүтлэ кьбыр хьублаблэ, ау зымымыкьудый зыхьуклэ кьатш!э-штыгь зэрэкьалыркьэщыр. Пцэкээнтфыр кыххэтшызэ, хьамлыоу ышхыштыгьэр !эк!ахыным фэмыеу «илэнтэстхэмклэ» щылэм пыгэнэгэу псышхьашьом кызынэдгьэсырэм, шлү зэрэщымылэр кыгурылоти, ытлупщыжыштыгь. Тыгу тызырагэ!эжырэм. «емынэм ыхынхи, тэлаур кьафэклони» кьафэдгьанэштыгьгэп. Тибгыбзи атефагь. 1947-рэ илэзсым кьяхьулагьэр кьэш!эгьуаеу типсыхьохэм кьалыркьэщхэр ахэклудыкыгьэх. Енэгуйагьо типсыхьохэр зыгорэм ыуш!онгьагьэхэкклэ.

Урьсхэр арых кьалыркьэшхэм яшэнхэр зиклэсагьэхэр. Станицэу Пашковскэм, Краснодар нэс кьуашьоклэ кьарыкыхэти, кьалыркьэш эшэнхэу типсыхьохэм кьяклуштыгьэх. Ежхэм ашхын закьом паеп, ашшштыгьэн фае. А зы нэбгырэм е нэбгыритлоу эклыгьухэм кьалыркьэшубытэу шэклы — шьэныкьом нэс алыгьыштыгь. Тэ, адыгь клалэхэмкли, урысмэ тырагьтэсагьэу кьалыркьэщыр тшхы хьугьагьэ, ау ар ежхэмклэ федэгьэп. Метрэ зауэлклэ зпэчыжьэхэу кьалыркьэшубытхэр псыхьом хэгьуоцхэзэ чьжыэу зылуکلыхэрэм, тэ, клалэхэм, псым зыхьэтыдзэти кыхьэтхыштыгьэх, ахэр хэзыгьэу-

Москва къашыфэгущыуагъэх

Урысые Федерацием искусствэхэм-кIэ икIэлэцIыкIу еджапIэхэм яюфшIэн зэрэзэхашэрэм фэгъэхьыгъэ конференцие-зэхыхъэ Москва щы-кIуагъ. Адыгэ Республикэр ащ зэрэхэлэжыагъэр къедгъэуатэ, лъэхъаным диштэу япшъэрылхэр зэрагъэцакIэрэм къытедгъэгущыIэ тшIоигъоу Адыгеим культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипашэу, Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ юфышIэу Шэуджэн Бэлэ гущыIэгъу тыфэхъугъ.

— 2010-рэ илъэсыр кIэлэегъаджэм и Илъэсэу зэрэщытыр, Урысыем и Къэралыгъо Совет ипрезидиум, культурэмрэ искусствэмрэкIэ Совету УФ-м и Президент дэжъ щызэхэщэагъэм, наукэмкIэ УФ-м и Президент дэжъ щызэхэщэагъэ купым ипрезидиум зэгъусэхэу рагъэкIокIыгъэ зэукIэм Урысыем и Президенту Дмитрий Медведевым унашъоу къафишIыгъэм зэрэщытегушылагъэхэм къыпкырыкIыхъээ, Москва конференциер щыкIуагъ.

— Конференцием кIэщакIо фэхъугъэмрэ хэлэжыагъэхэмрэ тащыгъэгъуазэба.

— Урысыем культурэмкIэ и Министерствэ зэукIэшхом икIэлэцIуагъ, нэмыкI къэралыгъо юфышIэхэр IэпыIэгъу къыфэхъугъэх. Къэралыгъо Думэм, Урысыем культурэмкIэ, гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистерствэхэм якъулыкъушIэхэр, хэгъэгум ишъолыыр зэфэ-шъхьафхэм яюфышIэхэр хэлэжыагъэх.

— Адыгеим икIыгъэ купым пэцэныгъэ зэрэдызепхьагъэр сэшIэ. Хэтэ уигъусагъэхэр?

— ИскусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэм идиректорэу Шхонч-бэшIэ Муратэ, искусствэхэмкIэ къэлэ ыкIи район кIэлэцIыкIу еджапIэхэм япашэхэу Николай Мироненкэр, Мыгу Светланэ, КIэдэкIой Фатимэ, ПыщыпI Аскэр купым хэтыгъэх. Сигуапэу ацI къесэлэ Людмила Шумнаямрэ Хьатитэ Алинэрэ.

— Ахэр кIэлэегъаджэх, искусствэхэмкIэ еджапIэхэм ядиректор гуадзэх...

— «Сэнаушыгъэ зыхэлъ ныбжьыкIэхэр» зыфиIорэ зэнэкъокъоу Урысыем щыкIуагъэм нэбыритуми теклоньгъэр къышыхахыгъ. Урысыем искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэхэмкIэ «КIэлэегъаджэ анахъ дэгъу» зыфиIорэ щытхъуцIэр къафаусыгъ. Л. Шумнаям Инэм юф шешIэ, А. Хьатитэр Тэхьутэмыкъуае щэпсэу.

— Москва щыкIогъэ зэукIэм къыщалэ-тыгъэ юфыгъохэр анахъэу зыфэгъэхьыгъэхэр къыталоба.

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ
ИГЪОГУХЭМКIЭ

Бибарс

Мыекъуапэ къэкIошт

«Рубин» Казань щешIэрэ футболи-стэу Натхъо Бибарс тегъэгущыIо. Израиль ит адыгэ къуаджэу Кфар-Камэ ар щапIугъ. Израиль ихэшыпыкIыгъэ командэ хэтэу Европэм изэнэкъокъумэ ахэлэжъ.

Ростов икомандэу «Ростовым» «Рубин» зы-дешIэм Натхъо Бибарс къэлапчъэм Iэгуаор дидзагъ. «Рубин» итренер шъхьалэу Курбан Бердыевым телефонкIэ къызэриуагъэмкIэ, Б. Натхъом лъэшэу фэраз. Израиль ихэшыпы-кIыгъэ команди дэгъоу щешIэ. Бибарс ылъа-къо зегъэхъужым буж хэпшIыкIэу иухъазы-рыныгъэ хигъэхъуагъ.

Натхъо Бибарс, илахьылхэм джырэблагъэ Мыекъуапэ тащыIуагъ. Бибарси шIэхэу тикъ-алэ къэкIошттышъ, футболыр зикIасэхэр адыгабзэкIэ дэгущыIэнхэ алъэкIышъ.

— Тхьаегъэпсэху сиешIакIэ къылтыплъэ-хэрэр, — къытиIуагъ Натхъо Бибарс. — Мые-къуапэ тыщызэукIэмэ, сигуапэу садэгущы-Iэшт.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

— ИскусствэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэхэм тапэкIэ юф зэрэщытхэм тегущылагъэх. Уры-сыем и Законэу гъэсэныгъэм фэгъэхьыгъэм ипроект яеплывкIэхэр къыраIолагъ. Искусст-вэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэмэ ястатус гъэпы-тэгъэным мэхъэнэ ин ратыгъ. Щытхъу тхыль-хэр Людмила Шумнаямрэ Хьатитэ Алинэрэ зэхыхъэм къащыратыжыгъэх.

— Хэгъэгущхом икIэлэегъаджэхэм язэнэкъокъу Адыгэ Республикэм щыщ-хэр сыдми хэлэжыагъэхэп, теклоньгъэр къышыхахыгъ. ШьоркIи ар гушIуа-гъоба?

— Москва укIуагъэу Адыгэ Республикэм ыцIэ дахэкIэ къышыраIо зыхъукIэ, юфшIагъэу тиIэм тырыгушхо хъушт. Краснодар краим, Къэбэртгэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэ-сым, нэмыкI шъолырымэ якIэлэегъаджэхэр теклоньгъэр къыдзыхыгъэмэ ахэфагъэхэп. Мос-ква кIэуххэр щызэфэхьысыжъхи, УФ-м куль-турэмкIэ иминистрэ игуадзэу Андрей Бусыги-ныр, нэмыкI къулыкъушIэхэр кIэлэегъаджэмэ къафэгущылагъэх, шIухьафтынхэр къафашIыгъ.

— Законопроектхэм шъуазэратегущыла-гъэм дакIоу, культурэмрэ искусствэмрэ яеджапIэхэр, Москва ичIыпIэ дахэхэр зэжъугъэлэзгъугъэхэба?

— АщкIэ зэхэщакIомэ гъунэ имыIэу тафэ-раз. П. Чайковскэм ыцIэкIэ щыт консервато-риер, сэнаушыгъэ ин зыхэлъ кIэлэцIыкIухэр зыщырагъаджэхэрэр, Урысыем иеджапIэхэу дунаим щызэлъашIэхэрэр, нэмыкIхэри къыта-гъэлэзгъугъэх. «Мастер-класс» зыфиIорэр зха-щагъ, еджапIэхэм япашэхэм талуагъакIэзэ, тызыфэе упчIэхэр ятгыштыгъэх. ТиIофшIэн зэрэзэхэтищэтым ехьылIэгъэ амалхэм тацагъэ-гъозагъ.

— Щытхъу къызэрэпхыгъэр къэплотэ-жыныр дэгъу, ау щыкIагъэхэри ти-лэх...

— Ари къыдэтымылтытагъэу щытэп. Искус-ствэхэмкIэ еджапIэу тикъуаджэмэ адэтхэр кадрэхэмкIэ гъэпытэгъэнхэм, техникэу яIэр нахьышIу шIыгъэным, егъэджэныр нахъ дэгъоу зэхэщэгъэным пае опытуу щыIэр зэрэдгъэфэ-дэшт шIыкIэм, нэмыкIхэми татэгущылагъ. ИскусствэхэмкIэ еджапIэхэм ястатус къэлэты-гъэныр юфыгъо шъхьалэмэ ащыщыгъ.

— ЕджапIэмэ ястатус къэлэтыгъэным сыда о къибгъэкIырэр?

— Хэбзэ шапхъэмэ адиштэу еджапIэхэм ястатус дгъэпсышт. Джырэ лъэхъан искусствэ-хэмкIэ еджапIэхэм зэраджэхэрэр «Дополни-тельное образование». Статусыр къызалэткIэ, яцIыкIугъом къышыгублагъэу искусствэм фэ-гъэсэгъэнхэр ящыкIэгъэ шъыпкъэу алъытэшт, пьдз ашIышътэп.

— ТизэдэгущыIэгъу зыщытухыным сыда джыри тигъэзетеджэмэ къяпIо пшIоигъор?

— ЩытхъуцIэ къызыфаусыгъэ тикIэлэегъа-джэмэ гъэзетымкIи сафэгущыIо сшIоигъу. Ти-къалэхэмрэ районхэмрэ якIэлэегъаджэхэр зэнэ-къокъухэм нахьыбэрэ ахэлэжъэхэ тшIоигъу. Ис-кусствэр щыIэныгъэм епхыгъ. Егъэджэныр щыIэныгъэм зэрэфIорышIэрэм тыналэ сыди-гъуи тедгъэтышт.

— ШъуигухэлъышIухэр къыжудэхъун-хэу шъуфэсэлэ.

— Тхьаегъэпсэу.
Сурэтым итхэр: Москва щыкIогъэ зэу-кIэм хэлэжыагъэхэр.

ГАНДБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Дэгъоу ешIагъэмэ ащыщ

Чъэпыогъум и 11 — 17-м Урысыем гандболимкIэ изэнэкъокъухэу апшъэрэ купым щыкIохэрэм ахэлэ-жъэрэ командэхэм язэукIэгъухэр Мыекъуапэ щыкIуагъэх. Москва, Москва хэкум икьалэу Звенигород, Краснодар, Мыекъуапэ командэхэр къэкIокIыгъунтIум щызэукIагъэх.

«Звезда-2» Звенигород зэкIэми анахъ дэгъоу ешIагъ. «Адыиф-2»-м анахъэу къыхэщыгъэ-мэ ащыщ Екатерина Яцкевич. Къэлапчъэм Iэгуаор анахьыбэрэ зэрэдидзэщыгъэм дакIоу, зэхэщэн юфыгъохэри ешIапIэм дэгъоу щигъэцакIэщыгъэх.

Сурэтым итыр: «Адыиф-2»-м иешIакIоу Екатерина Яцкевич.

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР

Къыфэнагъэр зэукIэгъуиш

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Мэщыкъу» Пятигорск — 1:2.
Чъэпыогъум и 18-м Мыекъуапэ истадионэу «Юностым» щызэдешIагъэх.

2010-рэ илъэс ешIэгъур «Зэкъошныгъэм» ыухынкIэ зэукIэгъуиш къыфэнагъ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ юфхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адыряIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын юфхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпIэ гъэIоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышпып-
кагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжъ ахьы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэ-
рэмрэ яеплывкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтыф-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
алэкIдгъэхъа-
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4664

Индексхэр
52161
52162

Зак. 2868

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00